

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Cîștigătorii anchetei noastre concurs

3 PREMII SPECIALE: cite o călătorie turistică în U.R.S.S.

H. Gheorghiescu, muncitor, București, str. Sebastian nr. 93.
Marin Bălan, elev, Baia Mare-Ferniziu, str. Hija nr. 29.
Rozalia Costea, casnică, Dej, str. Gh. Gheorghiu Dej nr. 11.

Cite un aparat fotografic:

Ilie Bodoicu, strungar, Iacobeni, raionul Vatra Dornei, str. Minelor nr. 3. Dumitru Buciu, elev, Oradea, str. Parcul Lenin nr. 8. Ștefan Szabados, elev, Lipova, regiunea Timișoara, str. Bugariu nr. 5. Paula Păslaru, laborantă, Iași, str. Ștefan Gheorghiu nr. 3. Eugen Ionescu, elev, Craiova, Calea București. Marieta Păcuraru, funcționară, București, Bd. Magheru nr. 43. Scarlat Stanciu, funcționar, Topoloveni, regiunea Pitești. Ion Toporeanu, elev, Roșiori de Vede, str. Renașterii 21. Ana Cifarelli, infirmieră, București, Spitalul Polizu. Anna Kuti, casnică, Odorhei R.A.M., str. Stalin nr. 24.

Cite un album cu fotografiile ale actorilor sovietici:

Saveta Bambol, muncitoare, Buhuși, str. Ion Creangă nr. 15. Nazaria Știrbu, pionieră, București, str. Livezilor nr. 2. Iosif Biro, strungar, Oradea, str. Bela Brainer nr. 82. Ioan Coman, impiegtat mișcare, Orașul Stalin, str. Alexandru Bogdan nr. 55. Ioan Oprea, Biriad, Reg. Iași, Lascu Bomber, funcționar P.T.T.R., Miercurea Ciuc, str. Petofi Șandor nr. 11. Anuța Rozenfeld, casnică, Bacău, str. Miron Costin nr. 75. Teodor Vașca, elev, Salonta, regiunea Oradea, str. Tudor Vladimirescu nr. 41. Tudor Pahonțu, mecanic, Centrul de radioficare Vida — comuna Videle, regiunea București. Liviu Ciurdariu, strungar, Oradea, str. Maiakovski nr. 4.

Incă o breșă

În curînd și pe ecranele cinematografele noastre, una din cele mai emoționante scene este aceea în care, în seara zilei de 9 mai 1945, ofițeri sovietici, americani, englezi și francezi sărbătorește la o masă ostășească undeva într-un oraș german, Victoria.

...Afară, în noapte, ruinele mai jumeacă încă, dar tunurile au amuțit și pentru prima dată după mulți ani țărurile mașinilor sfișie iar perdeaua de întuneric. Dar acolo, în jurul mesei, în acordurile metalice ale orchestrei militare, ofițerii își string nămile, ciocnesc paharele și se felicită reciproc pentru victoria dobîndită în comun. În această atmosferă, de bucurie gravă, cînd în mîntea fiecăruia dintre comensii stăruie amintirea drumului greu, presărat cu atîtea morminte scumpe, pe care a trebuit să-l străbată, cuvintele unuia dintre ofițerii occidentali sună ca un legămint solemn:

— În acest oraș, acum, miroase a praful de pușcă și a liliac înflorit. Fie ca de aici înainte, în fiecare primăvară să simțim doar parfumul liliacului înflorit...

Ne-am gîndit la această scenă citind telegrama care anunța, acum cîteva zile, că o delegație de ofițeri americani a vizitat Moscova. Intrucît telegrama nu cuprindea amănunte despre programul vizitei, nu știm dacă oaspeții americani au avut prilejul să vizioneze filmul la care ne-am referit, dacă au asistat cel puțin la unul din spectacolele de la „Boșoi Teatr”, dacă au vizitat sau nu muzeele de artă ale capitalei sovietice ș.a.m.d. Dar indiferent de felul cum și-au petrecut cele cîteva zile la Moscova, această vizită a avut darul să-i convingă de un adevăr fundamental: că cea mai fierbinte năzuință a oamenilor sovietici este ca niciodată, nicăieri, să nu mai miroase a praful de pușcă.

E tocmai ceea ce a ținut să sublinieze mareșalul Uniunii Sovietice, Ivan Bagramian, luînd cuvîntul la prînzul oferit în cinstea oaspeților. Mareșalul a spus că această vizită, vorbind în limbaj militar, constituie încă o breșă în frontul „războiului rece”. Ridicînd la rîndul lui paharul, contraamiralul Richard H. Phillips, conducătorul grupului de ofițeri americani, a arătat că este întru-totul de acord cu cuvintele mareșalului sovietic.

Oamenii simpli de pretutîndeni salută bucurînd asemenea cuvînte, pentru că dorința lor fierbinte este ca mugurii liliacului ce

incolțesc în această primăvară să se deschidă larg în soare, pentru ca mîreasma lor să nu mai fie niciodată otrăvită de miroșul prafului de pușcă.

Pentru triumful rațiunii

recent un calcul pe care l-a expus într-un raport menit a fi pus la dispoziția opiniei publice mondiale.

Începînd din anul 3.200 î.e.n. și pînă astăzi, arată experții genevezi, omenirea a avut parte de numai 292 de ani de pace. Și, dimpotrivă, în cursul acestei perioade ar fi avut loc 14.513 războaie mari și mici care au pricinuit moartea a trei miliarde șase sute patruzeci de milioane de oameni. Cheltuielile și pagubele rezultate de pe urma acestor măceluri s-ar ridica la fantastică cifră de 2.150 de trilioane de franci elvețieni. Sumă care ar fi suficientă spre a confecționa un briu de aur de lungimea ecuatorului, gros de 10 metri și lat de 161 de kilometri.

Așa dar, mai bine de trei miliarde jumătate de oameni — născuți în dureri cumplite, crescuți cu trude nespuse și care apoi s-au măcelărit unii pe alții. Și asta fără ajutorul — sau numai cu intervenția foarte parțială în ultimul război — a bombelor atomice și cu hidrogen. Ce s-ar întimpla acum! Se încrîncenează carnea pe om numai cînd se duce cu gîndul la proporțiile pe care le-ar lua un măcel atomic!

Cu atît mai luminoase, mai pline de speranță răsună de aceea cuvintele lui N. S. Ilrușciov... „trebuie ca în lume să triumfe glasul rațiunii. Pentru aceasta, guvernul sovietic, poporul sovietic nu vor precupeți nici un fel de eforturi. Ne vor ajunge forțele, răbdarea și perseverența și vom dovedi tuturor oamenilor de pe glob că pacea și fericirea pot și trebuie să triumfe în secolul nostru”.

Da, secolul nostru trebuie să marcheze începutul unei ere de pace, pentru ca omul să poată, în sfîrșit, să se bucure de fructul strădaniei și talentelor lui.

Eroii Pacificului — cei 4 ostași sovietici care timp de 49 de zile au înfruntat cu bărbăție valurile oceanului — s-au întors în patrie.

Anul XVI

8 APRILIE 1960

12 PAGINI, 1 LEU

14
(786)

Ascultind Simfonia a VII-a...

Autobuzul 111 leagă piața Sverdlov de raionul sudvestic. Până la bariera Kaluga are doar două opriri.

...O piață uriașă, pudrată de zăpadă. Liniște. Ceafa sură cînd se adună, cînd se destramă, și jocul acesta face ca uriașul edificiu al Universității să pară ba că se depărtează, ba că se apropie.

Astăzi sint invitat aici la un concert.

În imensa sală de spectacole răsună zumzetul glasurilor sutelor de tineri. La pupitru își face apariția Kiril Kondrașin. Izbucnesc aplauze entuziaste, după care se face o liniște desăvirșită. Un semn al baghetei și începe concertul. Sunetele pun în lîmbe stăpînire pe auz, apoi pe conștiință, pe suflet, pe întreaga-ți ființă.

Muzica este de mai multe feluri. Una te desprinde de pămînt, te îndeamnă să visezi, alta — să gindești. E bine să gindești ascultînd muzică. Gîndurile capătă limpezime, profunzime.

...Simfonia a VII-a de Serghei Prokofiev se revarsă peste sală. Senină, visătoare. O ascult și mi se pare că îmi povestește cînd în șoaptă, cînd cu plină voce despre viața noastră fericită, despre viitorul luminos. Știu că nu este fantazie, închipuire. Simfonia a VII-a este povestea vieții noastre — a mea și a tuturor celor prezenți aici. Mă uit în jur, la fețele acestora dragi, apropiate și deslușec pe ele aceleași simțămînte care mă încearcă și pe mine.

Eu sint de o vîrstă cu veacul. Am cunoscut și altă viață. Știu din ce straturi sociale proveneau înainte studenții. Știu și cine visa să ajungă pe băncile acestora. Cînd țarul Alexandru al III-lea a aflat că o țărăncă vrea să-și dea băiatul la învățătură, a exclamat disprețuitor: „E groaznic. Auzi ce vrea mușul, să ajungă la liceu!”

Cînd anume s-au schimbat toate, cînd anume a devenit realitate visul mușului? Gîndul meu prinde să scruteze trecutul și se oprește deodată găsînd pe neașteptate răspunsul. Pe panoul de pe peretele apropiat citesc următoarele cuvinte:

„Înainte, întreaga gîndire omenescă, întregul ei geniu crea pentru ca unii să se bucure de toate binefacerile tehnicii și culturii, iar

alții să fie lipsiți de ceea ce este absolut necesar — învățătură și progres. Acum toate minunile tehnicii, toate cuceririle culturii vor deveni un bun al întregului popor, și niciodată de acum înainte gîndirea și geniul omenesc nu vor mai fi transformate în mijloace de aspirare, în mijloace de exploatare”.

Cînd, unde au fost spuse aceste cuvinte? În ianuarie 1918, la cel de al III-lea Congres pe întreaga Rusie al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țărănilor.

Ianuarie 1918. La numai două luni și jumătate după ce muncitorii și țărăni Rusiei au dobîrît puterea capitaliștilor și au instaurat puterea lor sovietică! Într-o țară în care viața era neînchipuit de grea, în care domneau foamea, frigul, sărbătozul.

În aceste condiții, pe care nu le poți compara cu nimic, pentru care istoria nu are unitate de măsură, Lenin vorbea despre dreptul poporului la cultură și progres, drept care-i fusese răpit atîta vreme, anunța că toate cuceririle culturii vor deveni un bun al întregului popor, proclama descălușarea rațiunii și geniului uman.

Îmi amintesc de inscripția de pe frontonul vechii clădiri a Universității din Moscova, de pe strada Mohovaia: „Lumina lui Hristos luminează pe toți”. Intotdeauna mi se părea că fraza este neterminată, că îi lipsește un cuvînt, că or trebui să scrie: „Lumina lui Hristos luminează pe toți cei bogați”.

„O țară atît de sălbatică, în care masele populare să fie atît de jefuite în ce privește învățămîntul, lumina și cultura, o astfel de țară nu mai există în Europa, în afară de Rusia” — scria V. I. Lenin în anul 1913.

Și iată aceeași Rusie în anul 1960. Pe teritoriul ei, pe care a luat ființă marea Uniune Sovietică, nu mai există neștuturi de carte. În ce privește numărul celor ce urmează institutele de învățămînt superior, U.R.S.S. a întrecut de aproape patru ori asemenea state europene ca Anglia, Franța, Germania occidentală și Italia luate la un loc. În ce privește numărul inginerilor, U.R.S.S. a întrecut Statele Unite ale Americii.

Azi sint alături de noi toți omenii progresiști de pe planeta noastră, toți cei care luptă împotriva

colonialismului, pentru eliberarea națională a popoarelor Asiei, Africii, Americii Latine.

Iată-i aici, în sală: indieni, negri, arabi... Reprezentanți a 46 de țări! Iată-i aici, ascultînd muzica compozitorilor ruși. Nici prin gama, nici prin spiritul ei, ea nu seamănă cu melodiile lor naționale. Dar cit de bine o înțeleg!

Oare or fi știind ei cit de mult iubea Lenin muzica? Dar el nu-și putea permite să o asculte prea des. Erau vremuri grele.

Alte timpuri trăiesc cei prezenți în sală. Unora nu le mai poți răpi ceea ce au cucerit părinții lor. Alții sint incredințați că va fi și la ei așa.

Cum mai ascultă! Ascultă inspirat, uitînd de tot ce-i inconjoară. Cit e de plăcut să cînti în fața unui asemenea auditor!

Răsună ultimele acorduri impetuoașe, pline de viață, ale Simfoniei a II-a de Rahmaninov. Violoniștii și violonceliștii au coborît arcul de pe strune. S-a stîns și ecoul ultimelor sunete. Dar sala tot nu se poate rupe din vraja care a cuprins-o. Și numai cînd dirijorul se întoarce cu fața spre public se dezlănțuie o furtună de aplauze.

Continui să-l urmăresc pe negrul care a ascultat muzica legîndu-se ușor într-o parte și cealaltă. Chiar și acum, cînd aplauzele tună în jurul lui, el stă nemișcat pe scaun. Cînd se ridică toți să plece, se ridică și el. Merge ca în vis, fără să audă cuvintele pe care i le spune un coleg. În cele din urmă, reușesc să-l fac să-mi întilnească privirea. Înțelegînd întrebarea mea mută, îmi răspunde rar, alegînd cuvintele:

— Vorbesc prost rusește și nu pot spune ce simt aici. — Și pune mîna pe inimă. — Muzica rusă... Mulți prieteni... O lume nouă... Plec. Vreau să fiu singur...

Și iese în piața așternută cu un covor subțire de zăpadă. În depărtările innegurate, dincolo de riul Moscova, doarme Moscova. Moscova uriașă, vegheată de milioane de lumini, Moscova — simfonia clasică a socialismului birurilor.

A. Stekolnikov

SEMNELE TIMPULUI

Cărți pentru viața de fiecare zi

Un ziarist străin acreditat la Moscova a observat nu de mult că pentru a simți noua pulsație a societății sovietice nu e numai de-cît nevoie să-ți ațintești privirile spre spațiile siderale în căutarea unui nou sputnik ori să ciulești urechile încercînd a surprinde zborul meteoric al vreunui nou avion supersonic. Remarca e perfect întemeiată. Căci celui care se apleacă cu interes asupra-î, realitatea sovietică îi dezvăluie elementele ei inedite chiar și în faptele cele mai puțin spectaculoase ale cotidianului, în amănunte care, altminteri, pot trece nebagate în seamă.

Iată, de pildă, ce se întimplă într-un sector periferic al activității editoriale sovietice. Cu toții ne-am obișnuit să considerăm această activitate, după cercul de interese și inclinațiile fiecăruia, mai ales în funcție de lucrările monumentale ori de numele prestigioase care o ilustrează într-un moment sau altul. De la o vreme încoace mai cu seamă apare însă și o puzderie de cărți cărora nu li se consacra nici cronică literară, nici măcar recenzii, după care nu se fac nici filme, nici piese de teatru și care se bucură, cel mult, de câteva rînduri în vreo publicație de specialitate, deși sint totuși, poate, la fel de revelatoare pentru marile prefaceri care se petrec pe întinsurile Uniunii Sovietice. Pentru exemplificare să spicim dar din ultimele liste de „Cărți noi”. Aflăm astfel că în Editura Academiei de Științe a R.S.S. Letone a apărut lucrarea „Mobila și locuința de astăzi” de V.A. Artmanis, că editura „Tînăra Gardă” din Moscova a publicat o carte, semnată de I. Voeikova, menită a veni în ajutorul tinerilor căsătoriți și intitulată: „Confortabil, frumos”, că aceeași editură (a Comsomolului) a tipărit cartea „Convorbiri despre gospodărie” ale cărei părți componente sînt: „Casa dumneavoastră”, „Hrana” și „Îmbrăcămintea” ne arată îndată și natura cuprinsului ei, că în editura „Educația fizică și sport” din Moscova a apărut

● Revista „Voprosi Filosofii” și-a consacrat ultimul ei număr aniversării a 90 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin.

Dintre articolele cuprinse în acest număr cităm: articolul de fond „Planul leninist de construire a comunismului în acțiune”, „Teoria leninistă a revoluției socialiste și revizionismul contemporan” de A. P. Butenko, „Triumful leninismului în România” de acad. C. I. Gulian și M. Cernea ș.a.

● „Ogoniok”, cea mai populară revistă ilustrată din Uniunea Sovietică, publică în fiecare an, sub formă de supliment, cărți de scriitori ruși și străini. Anul acesta, revista va începe editarea unui ciclu de Opere de Balzac în 24 de volume.

● Repertoriul stagiunii teatrale din Moscova se caracterizează prin abundența de noi lucrări ale dramaturgilor sovietici. Cu mult interes a fost primită piesa „Poveste din Irkutsk” de Arbuzov. După teatrul „Vahtangov” piesa a fost pusă în scenă de Nikolai Ohlopkov la Teatrul „Maiakovski”, iar în curînd va fi montată și de Teatrul de Artă. Printre noile premiere se mai numără: „Zori de toamnă” de V. Blinov la Teatrul Mic, „Prima întîlnire” de T. Sitina la Mossoviet, „Luptă inegală” de V. Rozov la Teatrul Central pentru copii etc.

● La Casa prieteniei cu popoarele țărilor străine din Moscova s-a deschis recent o expoziție de fotografii: „Copiii S.U.A.” a scriitorului american Albert Kahn.

● La 4 aprilie s-au deschis la Moscova lucrările celui dintîi Congres al compozitorilor din R.S.F.S.R. Congresul va face bilanțul activității depuse în ultimii ani de compozitorii și muzicologii din Federația Rusă și va schița perspectivele de dezvoltare ale mișcării muzicale din R.S.F.S.R.

● În editura „Iskusstvo” va apare zilele acestea o lucrare a criticului sovietic de artă Boiadjev, intitulată „Parisul teatral de azi”.

Aceeași editură a publicat recent cartea lui Marcel Martin, „Limbaul cinematografic”. Volumul e prefăcut de regizorul Serghei Lutkevici.

● În cursul acestui an, editura „Sovetski pisatel” va publica cîteva interesante lucrări de critică și teorie literară. Amintim astfel de volumul „Unele probleme ale realismului socialist” de A. Ivașenko, de lucrarea lui N. Șamota: „Artistul și poporul”, de cartea lui I. Borev: „Despre tragic”, prima lucrare sovietică consacrată acestei probleme complexe și puțin studiate de estetică. Volumul de articole și însemnări de L. Kopelev, intitulat „Inima e întotdeauna în stînga”, analizează probleme ale literaturilor contemporane germană, engleză, franceză și americană.

Sculptorul N. Nikogosian

„Tovarășul de drum al turistului”, că editura „Muncitorul din Moscova” (a Consiliului Central al Sindicatelor) a publicat cartea lui N. I. Kocetkov: „Unde să vinăm”...Și tot așa mai departe: la Krasnodar (în editura locală) au apărut recent „Rețete culinare”, la Sverdlovsk — „Sfaturi culinare”, la Tașkent — „Mîncăruri uzbec”, la Riga, „1.000 de mîncăruri gustoase”... Iar dacă nu ne-am teme că prelungirea înșiruirii ar deveni fastidioasă am fi foarte tentați să amintim și măcar unele din cărțile care se ocupă de îngrijirea sănătății, de educarea copiilor în familie, de tricotate de mînă și broderii, de confecționarea rachiilor și a lenjeriei, alese absolut la întîmplare și toate numai din ultima vreme.

Comentariile sint, cum se spune, la îndemîna oricui.

Dacă fiecare în parte din aceste lucrări poate interesa un cerc relativ limitat de cititori, strînge laolaltă ele întregesc un tablou extrem de veridic, de cuprinzător și de colorat al actualității sovietice, dobîndînd o valoare egală cu aceea a unor statistici sau monografii economice.

Căci sint cărți pentru viața și despre viața de fiecare zi a omului sovietic de astăzi pentru care s-a ivit perspectiva imediată și în același timp nelimitată a unei vieți de confort, bunăstare și belșug.

D. H.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI
GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București,
Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.

ABONAMENTE:
pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei;
pe un an 40 lei.

CE ARATA CIFRELE

Culegerile de date statistice publicate în Uniunea Sovietică sînt urmărite cu un interes lesne de înțeles în toată lumea. În forma cea mai concentrată, ele oferă nu numai imaginea vie a unei societăți în viguroasă și neîntreruptă dezvoltare, ci și imaginea forței impunătoare pe care o reprezintă ideile atunci cînd devin un bun al maselor. Într-adevăr, cifrele cuprinse în noua culegere pregătită de Direcția Centrală de Statistică a U.R.S.S., „U.R.S.S. în cifre în anul 1959” sînt în relief forța veșnic proaspătă a ideilor leniniste, modul cum acestea prind viață și se intruchipează în realizări mărețe. La un loc, aceste cifre arată în ce măsură se apropie de realizare țelul spre care privea V. I. Lenin atunci cînd, scurt timp după victoria Marii Revoluții din Octombrie, a spus: „Începînd transformările socialiste, noi trebuie să avem clar în fața noastră țelul pe care-l urmăresc în ultimă analiză aceste transformări și țelul creării societății comuniste...”

Distanța parcursă din momentul cînd V. I. Lenin a definit țelul transformărilor întreprinse de puterea sovietică este pusă în lumină de marile progrese realizate de industria sovietică, de agricultura sovietică, de știința și tehnica sovietică în anul 1959, în primul an al septenaliului în curs de realizare.

În 1959, Uniunea Sovietică a produs mai mult oțel decît Anglia, Germania occidentală, Italia și Belgia, luat la un loc. Nu ne despart decît două generații de cînd Rusia pre-revoluționară producea de 2,5 ori mai puțină fontă decît Anglia și ceva mai puțină decît Franța. În 1959, însă, Uniunea Sovietică a produs mai multă fontă decît Anglia, Franța, Belgia, Japonia și Italia la un loc.

Tabloul realizărilor de mare însemnătate obținute în domeniul producției metalelor n-ar fi complet, dacă nu s-ar sublinia și schimbările adînci care au intervenit în repartizarea geografică a acestei producții. Înainte de primul război mondial, întreaga producție metalurgică era concentrată în sudul țării. În 1959, din întreaga producție de fontă a Uniunii Sovietice, 40 la sută a fost obținută în regiunile răsăritene.

Anul 1959 a fost un an de creștere rapidă a capacităților de producție în metalurgia neagră. În cursul unui singur an, prin folosirea unor metode rapide de construcție, au fost ridicate: trei furnale înalte, zece cuploare Martin, șapte laminoare, cinci baterii de cocs. În același timp au intrat în funcțiune mine și cariere producătoare de minereuri de fier, cu o capacitate de producție anuală de 23 milioane tone.

Ne mai despart numai puțin anul de momentul cînd, la sfîrșitul septenaliului, Uniunea Sovietică va produce aproximativ 90 de milioane tone oțel, adică mai mult decît au produs în 1959 Statele Unite, mai mult decît au produs toate țările capitaliste europene la un loc.

Uniunea Sovietică deține actualmente primul loc în lume în ceea ce privește producția de cărbuni și al treilea loc în lume în ceea ce privește producția de petrol. Dar această scară a valorilor nu este fixă. Creșterea absolută medie a producției de petrol a Uniunii Sovietice în anii 1954—1959 a fost de 12,8 milioane tone, în timp ce această creștere a fost de numai 4,8 milioane tone în S.U.A.

În Rusia pre-revoluționară, construcția de mașini a fost o ramură vitregită a unei industrii înapoiate. În 1913, în Rusia, s-au produs în total 1.500 de mașini-unelte. În 1959 au fost fabricate peste 145.000 de mașini-unelte. Modernizarea producției de mașini se desfășoară pe scară mare în Uniunea Sovietică. În cursul anului trecut au intrat în producție 400 de noi tipuri de mașini și utilaje și, în același timp, au fost scoase din programul de producție a uzinelor producătoare de mașini peste 600 de tipuri. În 1959 au intrat în funcțiune peste 1.400 linii automate și semi-automate de producție pe bandă rulantă.

Ideea electricității complete a țării, idee scumpă marelui Lenin, a intrat în stadiul hotărîtor al împlinirii ei. Planul G.O.E.L.R.O., la elaborarea căruia a vegheat Lenin, prevedea să se ajungă la o producție anuală de 8,8 miliarde kilowați-ore. În 1959, Uniunea Sovietică a produs 264 de miliarde kilowați-ore. Dacă în 1913, Rusia deținea al optulea loc în lume și al șaselea loc în Europa în ce privește producția de energie electrică, acum Uniunea Sovietică deține în această privință primul loc în Europa și al doilea loc în lume. Perspectivele apropiate ale electricității Uniunii Sovietice sînt și mai grandioase încă. În cursul septenaliului puterea turbinelor instalate în centralele electrice sovietice va crește cu 50—60 de milioane kilowați. Aceasta înseamnă că vor fi puse în funcțiune capacități de producție corespunzătoare cu puterea a 100 de centrale ca aceea a primei centrale de pe Nipru sau cu puterea a 1.000 centrale ca aceea de pe Volhov, centrale care au jucat rolul unor importante jaloane pe drumul industrializării și electricității Uniunii Sovietice.

V. I. Lenin voia ca agricultura sovietică să ajungă a avea 100.000 de tractoare. Depășind mult visul lui Lenin, industria sovietică dă astăzi agriculturii 250.000 de tractoare pe an. La 1 iulie 1959, agricultura sovietică dispunea de aproape 1,8 milioane tractoare, 510.000 combine cerealiere, 720.000 camioane și milioane de alte mașini. Împlinirea planului cooperatist al lui Lenin a făcut din agricultura sovietică o agricultură modernă, cu un înalt nivel de concentrare a producției și o puternică bază tehnico-materială. Încă în 1958, Uniunea Sovietică a depășit producția americană de lapte. În 1959, în U.R.S.S. s-au produs 62 de milioane tone lapte, iar în S.U.A. 57 milioane tone. În U.R.S.S. s-au produs în 1959 845 de milioane tone de unt, adică în medie 4 kilograme pe cap de locuitor, pe cînd în S.U.A. au fost produse 658 milioane tone, adică 3,7 kg pe cap de locuitor. În 1959, așa dar, Uniunea Sovietică a depășit și producția americană de unt pe cap de locuitor.

În primul an al puterii sovietice, vorbind de grija ce trebuie arătată „mlădițelor comunismului”, Lenin spunea „...cu sprijinul puterii de stat comuniste, mlădițele comunismului nu se vor usca, ci vor crește și se vor transforma în comunism desăvîrșit”. Pe calea comunistă de creștere a bunăstării maselor muncitoare s-au făcut în 1959 mari pași înainte. O pondere din ce în ce mai mare în bugetele familiilor de oameni ai muncii sovietici o capătă partea provenind din avantajele obținute, pe diferite căi, din partea Statului și a întreprinderilor.

Uniunea Sovietică pășește ferm înainte pe calea leninistă, pe calea care duce la triumful principiilor comunismului, la cucerirea celui mai înalt nivel de trai din lume, la asigurarea delințivă a păcii între popoare.

V. Dascălu

V. I. LENIN

desen de N. N. Jukov

Așa l-am cunoscut...

Lidia Alexandrovna Fotieva a îndeplinit timp de cinci ani funcția de secretar al Consiliului Comisarilor Poporului, împrejurare care i-a dat prilejul să lucreze cu Vladimir Ilici Lenin.

Lidia Alexandrovna este o femeie înaltă, bine făcută, cu ochi grași, scrutători, cu părul alb de vreme.

Am vizitat-o în locuința ei din Moscova și am rugat-o să evocă pentru cititorii noștri amintiri din anii în care a lucrat alături de Lenin.

— Rugămîntea aceasta îmi este adresată deseori, și nu rămîn niciodată datoare cu răspunsul. Îmi face o deosebită plăcere să-mi amintesc de anii cînd am avut fericirea să lucrez cu Vladimir Ilici Lenin.

După o scurtă pauză, Lidia Alexandrovna începe să povestească rar, înviind neuitatele zile ale trecutului, iar eu, înarmată cu stiloul, notez cu vînt cu vînt emoționantă ei evocare. — Vladimir Ilici Lenin era o strălucită intruchipare a tuturor trăsăturilor moralei comuniste. Trudiții neosteniți, necruțător cu dușmanii, bun și atent cu prietenii — așa a rămas în amintirea acelor care l-au cunoscut.

Foarte des îi vedeai răsfoind operele lui Marx sau Engels. Expresia lui „trebuie să ne sfătuiți cu Marx” era binecunoscută de toți colaboratorii săi. În rarele clipe de răgaz citea enorm, mai ales pe Tolstoi și Cernișevski, pe care îi iubea mult.

Cînd se pregătea pentru rapoarte sau cuvîntări, Ilici studia zeci de cărți de literatură politică și de statistică. Orator strălucit, posedînd cunoștințe cu adevărat enciclopedice, Vladimir Ilici își pregătea toți din vreme și cu minuțiozitate cuvîntările. Nu obișnuia să scrie dinainte textele, dar întocmea întotdeauna un plan pe care îl respecta riguros. Îmi amintesc de o singură împrejurare cînd și-a pregătit textul cuvîntării în scris, în limba germană. Era la unul din Congresele Internaționalei a III-a. Dar la tribună Vladimir Ilici a recurs, ca de obicei, doar la plan, vorbind liber.

Am lucrat cinci ani cu Vladimir Ilici, în care timp l-am văzut aproape zilnic. Era întotdeauna bine dispus, optimist, simplu. Cu cit situația era mai grea, cu atît era Ilici mai optimist. Era o adevărată plăcere să lucrezi cu Lenin. Vladimir Ilici cerea de la colaboratorii lui spirit de disciplină, de organizare, îndeplinirea promptă a

sarcinilor încredințate. Asta o știa întregul colectiv al Consiliului Comisarilor Poporului.

Îmi aduc aminte de următoarea intimplare. Lenin discuta cu un tovarăș în cabinetul său. Cum avea de expediat o scrisoare urgentă, m-a chemat și mi-a înmînat plicul. Dar după cîteva minute s-a răzgîndit și mi-a cerut scrisoarea. Eu, însă, o și expediasem. N-am să uit niciodată expresia feței lui Lenin în clipa aceea: mai înțeleg regret, apoi bucurie, mulțumire.

Întreaga viață a lui Vladimir Ilici a fost un model de muncă încordată. Nu putea concepe nu numai, viața fără muncă, dar nici odihna fără muncă. La sfîrșitul lui decembrie 1917 a fost trimis aproape cu de-a sila în Finlanda ca să se recreeze, să-și refacă forțele. Dar în scurtul răstimp petrecut acolo tot a reușit să scrie patru articole, dintre care „Cum să organizăm întrecerea”. Tovarășul Lenin n-a publicat aceste articole, fiindcă le socotea nesatisfăcătoare. Ele au văzut lumina tiparului abia în anul 1929. Ilici era extrem de exigent cu el însuși și avea o putere de muncă neobișnuită. Nu și-a întrerupt lucrul nici atunci cînd a fost bolnav, cînd medicii i-au interzis să scrie și să citească. „Medicii nu-mi pot interzice să gîndesc” — se justifica Lenin și continua să lucreze.

Lenin cunoștea ca nimeni altul viața poporului. Acorda audiențe în fiecare zi — în grup și individual. Respecta întotdeauna riguros ora fixată. Și dacă se întimpla vreodată să întârzie — niciodată mai mult de 5—7 minute! — mă ruga să cer scuze în numele lui solicitantului.

Lenin primea scrisori, cereri din toate colțurile țării. Pe toate le citea și le rezolva personal. Odată pe la mijlocul lui decembrie 1918, a primit o scrisoare din satul Budilovo. Țăranii se plîngeau de președintele comitetului de plasă, care le ridicase ultimele rezerve de cereale. Lenin a dat dispoziție să se cerceteze îndată cazul. Ca urmare țăranii au primit înapoi grîul, iar președintele a fost dat în judecată.

Este îndeobște cunoscută marea modestie a acestui om genial. Lenin se ridica hotărît împotriva încercărilor de a-i îmbunătăți condițiile de lucru. Odată Bonci-Bruevici, care răs-

punea de sectorul financiar, a hotărît să mărească salariul lui Vladimir Ilici. Lenin l-a chemat îndată și nu știu ce au vorbit acolo, dar a doua zi am scris la mașină o adresă către Consiliul Comisarilor Poporului în care Lenin cerea ca Bonci-Bruevici să fie aspru mustrat.

Iarna, din lipsă de lemne se făcea foc puțin, și lui Vladimir Ilici îi înghețau picioarele. Colaboratorii lui, printre care și eu, au hotărît să înlocuim pistla care acoperea porțiunea de dușumea de sub biroul lui cu o blană de urs alb. Ilici s-a făcut loc și ne-a cerut să punem pistla la loc. De cîteva ori i-a dat telefon lui Dzerjinski și l-a întrebat dacă „nu se cheltuiește prea mult cu garajul meu și n-ar putea fi cumva reduse cheltuielile acestea?” Dar neînduplecatul Felix îi răspundea invariabil: „Consider că în cazul de față cheltuielile sînt absolut indispensabile”.

Ilici era impresionant de delicat, de înțelegător cu tovarășii și prietenii lui. Acolo unde era Lenin nu era loc pentru meschinărie, slugărnicie, clevetire. Acolo unde era Ilici domnea o atmosferă prietenească, de încredere, de sprijin reciproc.

Aflînd că fiul cunoscutului scriitor Serafimovici a căzut pe unul din fronturile războiului civil, Lenin i-a scris acestuia o scrisoare în care îi spunea că muncitorii și țăranii Rusiei Sovietice apreciază operele lui care se ridică împotriva asuprii și exploatării, că în aceste clipe grele totuși sînt alături de el și îi înțeleg durerea. În final își exprima dorința ca Serafimovici să învingă durerea personală și că pana lui va lovi cu și mai multă vehemență în dușmanii puterii sovietice.

Cînd a murit soția lui Bonci-Bruevici, Lenin era bolnav și i-a trimis următoarele rînduri: „Nu pot veni la dumea, dar îți string mina fierbinte. Al grijă de fiică. Al dumitale, Lenin”. Aș vrea să le urez cititorilor dumneavoastră, în special celor tineri, să ia exemplu în toate de la conducătorul genial, de la omul minunat care a fost Vladimir Ilici Lenin.

Olga Nicolau

Moscova, aprilie 1960.

Psihologia zborurilor cosmice

DUBLU JUBILEU

Epocarele realizări ale Uniunii Sovietice în domeniul tehnicii rachetelor și a sateliților artificiali arată că nu e departe ziua când omul își va lua zborul spre alte planete. Dar realizarea acestui țel mareș ridică numeroase probleme complexe.

Cum se va comporta organismul omenesc în timpul zborului? Cum se va adapta condițiilor cu totul diferite din Cosmos? Care sînt dificultățile pe care le va avea de învins primul cosmonaut în cursul temerarej sale călătorii?

Iată numai cîteva dintre numeroasele întrebări cărora savanții sovietici urmăresc să le afle răspuns studiind în condiții de laborator psihologia zborurilor cosmice.

Unele dintre concluziile la care au ajuns pînă acum sînt expuse în articolul de față.

În urmă cu patru-cinci decenii, mulți oameni ar fi fost nedumeriți auzind vorbindu-se despre medicină, biologie și psihologie cosmică sau despre astrobotanică. Unii încearcă și astăzi impresii asemănătoare, cu toate că ritmul dezvoltării științei și tehnicii este atât de rapid, încît întrece și imaginația cea mai înflăcărată. Recentele cuceriri sovietice în domeniul cosmonauticii au deschis calea fundamentării teoretice și practice a noilor discipline științifice, amintite mai sus.

Dacă zborurile oamenilor în spațiul interplanetar sînt de neconceput fără progresele tehnice, nu trebuie să uităm nici o clipă aportul indispensabil al biologiei, medicinei și psihologiei. Dintre ramurile cosmice ale acestor științe, cea mai tinără este psihologia și de aceea, astăzi, este încă dificil să vorbim despre cele mai importante probleme de psihologie ale zborurilor cosmice. Există totuși unele care, așa cum arată K. K. Platonov într-o lucrare de sinteză a cercetărilor făcute în această direcție, pot fi schițate de pe acum.

O primă serie de probleme se referă la influența factorilor ce decurg din zborul cosmic asupra vieții psihice a călătorilor interplanetari. Este cunoscută agitația neobișnuită pe care o simt unii oameni la primul zbor cu avionul și tulburările de comportament care rezultă de aici. Dar oare, starea emotivă puternică, la care va fi supus primul cosmonaut poate fi egalată cu aceea caracteristică aventurilor cunoscute pînă astăzi? Dacă pasagerul care se află pentru prima oară pe bordul unui avion își permite să neglijeze perturbările la care este supus, siguranța zborului fiind în sarcina echipajului, trebuie să nu uităm că zburătorul cosmic va fi, în același timp și pilot și pasager.

Un moment dificil, după declanșarea semnalului de pornire a rachetei, va fi starea de suprasarcină. Timp de cîteva minute, din cauza accelerației, cosmonautul va fi supus unei creșteri însemnate a greutății corporale, ajungînd pentru un organism de 70 kilograme la un spor de 6-700 kilograme și chiar mai mult. Fenomenul suprasarcinii are, pe lîngă senzația de greutate și repercusiuni fiziologice care nu pot fi neglijate: vederea se încețoșează, apare „vălul negru”, în urma faptului că inima alimentează insuficient circuitele songvine cerebrale.

Trebuie să mai ținem seama de faptul că zburătorul cosmic nu este un pasager pasiv. Tulburările de comportament pot influența minuirea unor aparate care cer o mare stăpînire de sine și o putere de voință bine antrenate. Ca să nu mai vorbim de necesitatea de a judeca etapele zborului, situațiile intervenite și chiar necesitatea luării unei hotărîri rapide, în cazul nereușitei lansării.

Pe măsura apropierii de „borna” cosmică a primei sute de mii de kilometri, acolo unde după calculele făcute corpul omenesc își va pierde întreaga greutate datorită dispariției forței de gravitație a Pămîntului, cosmonautul va simți o stare cu totul deosebită. Este vorba de starea de imponderabilitate, cunoscută din antrenamentele făcute pe planeta noastră. Această stare este contradictorie: pe de o parte, în caz de pasivitate, senzația este odihnitoare, „diabolic de plăcută”, după cum afirmă unul dintre cercetătorii care au studiat personal efectele imponderabilității parcurgînd, în laborator, cu viteze supersonice, așa numitele „parabole ale imponderabilității”. Omul care trebuie să depună o anumită activitate în această stare, are de învins fenomene fiziologice și psihologice cu totul noi: schimbarea presiunii în urechea internă, apariția unor senzații de vomă, de pierdere chiar a cunoștinței, de învîrtire a corpului, de lipsă de coordonare a mișcărilor. Starea organică poate fi asemuită cu aceea a răului de mare: amețeli, pierderea orientării, a senzației de „sus-jos”. Starea aceasta ar putea fi denumită „rău de spațiu”. Răul de spațiu este deocamdată un postulat. Se

presupune că el ar apare după aproximativ 15 minute de la intrarea cosmonautului în sfera imponderabilității. Postulatul a fost formulat prin analogie cu răul de mare, care apare în același interval de timp. Pînă acum, însă, nici un om nu și-a putut verifica rezistența la „răul de spațiu”, deoarece pe pămînt nu au fost obținute încă stări de imponderabilitate mai lungi de două minute.

Toate aceste piedici pot fi învinse printr-o pregătire psihologică specială. Celebra Laika, prima ființă cosmonaută care ne-a dat indicații prețioase despre efectul imponderabilității prelungite, a arătat că, din acest punct de vedere, primejdia poate fi înlăturată.

Dintre factorii specifici zborului cosmic care influențează psihicul cosmonautului sînt și aceia legați de mediul ambiant. Se știe, de pildă, că somnul este determinat, de multe ori, de monotonie, de lipsa de variație care, la o intensitate medie, acționează ca un excitant asupra sistemului nervos. În condițiile unui spațiu vital redus la minimum, în care totul trebuie să fie calculat cu zgîrcenie, în condițiile lipsei de mișcare și deci a monotoniei care va influența cele două facultăți principale pentru întreținerea stării de veghe: văzul și auzul, cosmonautul riscă să moșie, să adoarmă în momentele cruciale ale zborului. Știut este, de asemenea, că între stările de veghe și de somn ale omului există o serie întreagă de trepte de trecere, cum ar fi de pildă starea paradoxală sau ultraparadoxală. Aceste stări pot apare pe fondul monotoniei, al unei inerții a proceselor nervoase, datorită scăderii tonusului de excitabilitate a scoarței cerebrale.

Este ușor de închipuit ce rol nefast ar avea pentru soarta zborului o fază ultraparadoxală în care, cosmonautul, în loc să declanșeze o monedă de comandă ar rămîne pasiv sau ar interveni atunci cînd nu este nevoie.

Pentru înlăturarea acestor factori negativi, psihologia stabilește cea mai adecvată organizare a mediului sonor și vizual din cabina astronautului. Acesta va trebui să posede deprinderi foarte bine însușite în ceea ce privește menținerea în timpul „serviciului” a unei stări de continuă preocupare, de muncă intelectuală creatoare, de cultură fizică. De un mare ajutor va fi legătura cu Pămîntul și crearea unui mediu sonor care, în afara rolului de a înlătura efectul insuportabil al tăcerii, poate avea și rolul unui etalon de măsură pentru stările psihice ale cosmonautului.

În sfîrșit, o ultimă problemă este aceea a selecționării și antrenamentului cosmonauților. Aici nu este vorba numai de chestiuni tehnice sau de chestiuni igienico-medicale. Alcătuirea programului de antrenament și alegerea viitorilor cosmonauți va fi făcută ținîndu-se seamă de prescripțiile psihologiei. În timpul cantonamentului aceștia vor trebui să-și „stîngă” o serie de deprinderi pentru a-și însuși altele noi. Calitățile de voință vor trebui mult dezvoltate. Aproape că nu va rămîne domeniu al personalității lor care să nu fie restructurat potrivit noilor sarcini.

Ion Ciofu

Un astronaut gata de zbor... deocamdată în cadrul limitat al laboratorului

Racheta sovietică care, prima în lume, a devenit o planetă artificială a Soarelui a parcurs peste un miliard de kilometri în spațiul interstelar. Calea aceasta, lăsată de sfîrșit pentru distanțele cu care sîntem noi obișnuiți, a fost străbătută într-un an. Prima planetă artificială a Soarelui își sărbătorește deci jubileul în timp și în spațiu: un an de cînd există și un miliard de kilometri de zbor printre aștri. Dar acesta nu este decît începutul. Cercetările științifice au arătat că gazele interplanetare nu opun rezistență înaintării sateliților, iar posibilitatea ciocnirii cu un asteroid sau cu un alt corp meteoritic este extrem de mică. Așa dar, prima planetă artificială se va roti nestingherită în jurul Soarelui milioane de ani.

În același timp, cel mai mare dintre sateliții artificiali ai Pămîntului, al treilea satelit sovietic, a săvîrșit 10 mii de rotații în jurul Pămîntului. Acest ultim jubileu are, în afară de laturile sale spectaculoase, accesibile într-un fel înțelegerii tuturor și o importanță semnificativă științifică. Aparatele de la bordul sateliților au transmis date noi despre densitatea și structura straturilor superioare ale atmosferei. Știința modernă cunoaște acum densitatea atmosferei pînă la o înălțime de circa 1000 de kilometri. S-a constatat că atmosfera superioară are o structură mult mai densă decît s-a crezut înainte și că în straturile superioare domină o temperatură înaltă.

Puternica concentrare de particule neutre (pînă la un milion pe centimetru cub la înălțimea de 700 kilometri) și de ioni pozitivi (pînă la 160.000 pe centimetru cub la înălțimea de 800 de kilometri), extind considerabil limita superioară a învelișului de aer al Pămîntului. Dacă pînă de curînd oamenii de știință socoteau că această limită se află la înălțimea de aproximativ 1000 de kilometri, acum se consideră că ea se întinde mult mai departe și că e puțin probabil să ia sfîrșit mai jos de 3.000 de kilometri. S-a constatat de asemenea că straturile superioare ale atmosferei au o constituție extrem de nestabilă, stabilindu-se totodată și cauzele acestui fenomen.

Dună cum se vede, deși n-a trecut prea mult timp de la lansarea primilor sateliți artificiali ai Pămîntului și ai Soarelui, sîntem astăzi martorii unui dublu jubileu cosmic. Și, așa cum era de așteptat datorită superiorității evidente a Uniunii Sovietice, ambele jubilee sînt prilejuite de rachete sovietice. Știința sovietică a izbutit să obțină superioritatea într-unul din cele mai dificile domenii ale competiției pașnice dintre U.R.S.S. și S.U.A. Un domeniu în care se cristalizează aportul a numeroase și variate ramuri tehnico-științifice. Într-adevăr, greutatea, viteza și precizia rachetelor sovietice, care au uimit lumea întregă, sînt rodul nivelului general al forței industriale și al capacității științifice a Uniunii Sovietice.

Prima planetă artificială a Soarelui, ca și cel de al treilea satelit sovietic al Pămîntului, au furnizat date prețioase pentru dezvoltarea științei moderne. În imensitatea spațiilor astrale, ele fac dovada forței de creație a oamenilor sovietici cărora li se adaugă mereu alte mărturii, la fel de elocvente.

I. Manu

Tot despre problemele progresului tehnic

Problemele progresului tehnic se înscriu tot mai frecvent pe agenda științelor sociale sovietice. Recenta sesiune a Biroului secției de științe economice, filozofice și juridice a Academiei de Științe a U.R.S.S. a subliniat importanța excepțională a consecințelor economice și sociale pe care le are tehnica contemporană pentru făurirea bazei materiale a comunismului. În aceeași vreme, sesiunea a supus unei analize amănunțite efectele social-economice ale tehnicii noi asupra sistemului capitalist și a combătut cu argumente puternice teoriile revizioniste ale economiștilor burghezi.

În rindurile economiștilor, apologeții ai orinduirii capitaliste, și-au făcut loc, în ultima vreme, un șir de concluzii după care revoluția tehnică contemporană poate fi considerată ca un panaceu pentru toate răcile sistemului capitalist. După afirmațiile acestora, progresul tehnic a înlăturat principalele tare ale capitalismului, „fiind o cheie miraculoasă pentru creație”, după cum se exprimă autorii unei broșuri editate de Asociația națională a industriașilor din S.U.A. Ținând isonul acestor teoreticieni, renegatul Browder afirmă că „...în condițiile influenței și forței sociale crescînde a clasei muncitoare avantajele rezultate din folosirea mașinilor pot fi larg repartizate muncitorilor și întregii populații”. Iar economiștii francezi Jean Fourastier și Henri Lefebvre afirmă fără rezerve în cartea lor „Revoluția în Occident” că în S.U.A. „...s-a petrecut o revoluție fără vărsare de sînge” al cărei conținut principal este „creșterea productivității și redistribuirea veniturilor, ceea ce are ca rezultat creșterea nivelului de trai al maselor”.

Este oare în stare tehnica nouă să modifice laturile fundamentale ale sistemului capitalist, așa cum afirmă economiștii sus citați și oamenii de casă ai burgheziei? Progresul tehnic are, într-adevăr, urmări favorabile asupra nivelului de trai al oamenilor muncii din țările capitaliste?

Pentru a răspunde la aceste întrebări este necesar să amintim că, în perioada contemporană, capitalismul nu poate să atingă ritmul de creștere a producției industriale din secolul trecut. În afară de aceasta, chiar și în condițiile unei relative creșteri a producției, numărul mașinilor-unelte scade atunci cînd capitalismul utilizează noile forțe tehnice. În societatea capitalistă, tendințele tehnico-economice ale dezvoltării în etapa actuală a progresului tehnic își croiesc drum în mod anarhic și se infaptuiesc în condițiile creșterii șomajului și a folosirii incomplete a capacităților de producție.

Desfășurarea procesului de automatizare în S.U.A. este foarte neuniformă. În industria constructoare de mașini el a cuprins, într-o anumită măsură, producția de bază dar n-a trecut în sectoarele auxiliare, cum ar fi transportul, controlul tehnic etc.

Introducerea mașinilor și agregatelor automatizate a avut drept consecință, într-o perioadă relativ favorabilă pentru economia S.U.A. (1947—1958), un nou val de șomaj, apreciat la 1,5 milioane de oameni. Și asta în condițiile creșterii populației apte de muncă cu 14,5 milioane de oameni. Astfel, devine și mai clar faptul că progresul tehnic este frînat de incapacitatea economiei capitaliste de a utiliza forța de muncă pe care o are la dispoziție.

Am citat doar cîteva dintre aspectele ascuțirii contradicțiilor specifice capitalismului, ca urmare a progresului tehnic. Sistemul capitalist nu poate valorifica în chip satisfăcător uriașele posibilități ale tehnicii moderne și cu atât mai puțin este el în stare să valorifice aceste posibilități în favoarea maselor largi. Ascuierea contradicțiilor capitalismului, ca urmare a progresului tehnicii, dovedește totala netemeinicie a raționamentelor apologetice despre înnoirea capitalismului. Forțele de producție care se dezvoltă pe baza tehnicii noi sînt încetușate de relațiile de producție capitaliste.

Numai socialismul asigură tehnicii contemporane un cîmp de acțiune nelimitat, pentru că în orinduirea socialistă creșterea productivității muncii se îmbină cu ritmul înalt al dezvoltării producției, cu creșterea planificată a puterii de cumpărare a populației și cu reducerea duratei zilei de lucru. Numai orinduirea socialistă asigură un cadru economic și social în măsură să valorifice orice nouă cucerire a științei și tehnicii, îndreptînd rezultatele acestor cuceriri spre ridicarea multilaterală a bunăstării întregii societăți.

N. Pavel

Aneta Onulescu

Geologi la lucru

TEHNICA NOUĂ ÎN COLHOZURI ȘI SOVHOZURI

Dezvoltarea intensivă a agriculturii sovietice se desfășoară pe baza mecanizării și electrificării continue a tuturor proceselor de muncă. An de an, colhozurile și sovhozurile sînt înzestrate cu noi mașini și agregate perfecționate. Institutele de cercetări și birourile de studii ale uzinelor realizează sute de prototipuri, menite să asigure un nivel tot mai înalt diverselor faze ale muncilor agricole. Pentru a ne da seama de proporțiile acestor realizări este suficient să spunem că în 1959 au fost prezentate spre încercare 500 de prototipuri de mașini agricole.

Care sînt caracteristicile principale ale mașinilor cu care vor fi dotate colhozurile și sovhozurile? Pe cîmpurile acestora vor apare tractoare de mare viteză. Noile mașini ridică productivitatea muncii cu 25—30 la sută. Continuă, de asemenea, lucrările pentru crearea de tractoare cu conducere automată, de dispozitive portabile și de noi mașini universale. Vor fi utilizate tot mai mult șasiurile autopropulsate pe care se pot asambla agregatele pentru recoltarea cerealelor, sfeclii de zahăr, cartofilor, porumbului, pentru balotarea nutrețului. Aceleași șasiuri pot fi transformate în mijloace de transport prin montarea unei platforme corespunzătoare. Șasiurile autopropulsate au un coeficient de utilizare a motorului mult mai ridicat decît mașinile strict profilate. O secerătoare-batoză autopropulsată, de pildă, este utilizată doar cîteva săptămîni pe an, pe cînd șasiurile autopropulsate pot fi utilizate în tot cursul anului. Dacă se ține seama de faptul că, în decursul septenaliului, urmează a fi livrate agriculturii 400.000 de secerătoare-batoze, este ușor să ne dăm seama de avantajele înlocuirii lor cu șasiuri autopropulsate.

O mare atenție se acordă creării mașinilor pentru recoltarea bumbacului, a cartofilor și a legumelor. Numai în 1959 au fost experimentate 20 de tipuri de mașini pentru recoltarea cartofilor.

Dezvoltarea agriculturii sovietice în cadrul planului septenal prevede o creștere vertiginoasă a șeptelului. Și în acest scop, mijloacele mecanizate vor fi larg folosite. Sarcina principală constă în crearea unui sortiment de aparate cu ajutorul cărora să se poată trece de la mecanizarea parțială

la mecanizarea complexă a muncii de creștere a vitelor.

Concomitent cu dezvoltarea producției cerealiere, lucrătorii din agricultura sovietică acordă o mare atenție zootehnicii. Vor fi folosite pe o scară largă noi metode de creștere a vitelor. Printre acestea, foarte importantă este creșterea vitelor în aer liber. Metoda aceasta reduce de două ori cheltuielile necesare pentru obținerea produselor finite. De asemenea, se introduce pe scară tot mai largă creșterea păsărilor după o metodă care permite unui singur lucrător să îngrijească 12.000—15.000 pui de găină. Sînt create mari secții mecanizate pentru creșterea păsărilor, unde un singur îngrijitor poate obține pînă la 1 milion ouă pe an. Se urmărește cu perseverență mecanizarea completă a crescătorilor de porci, astfel încît un singur îngrijitor să poată îngriji 1.000—1.200 de porci.

Așa cum este și firesc, noile mijloace tehnice influențează îndeaproape formele de organizare a muncii, ridicîndu-le pe o treaptă superioară.

În prezent, în colhozuri și sovhozuri se desfășoară o mișcare tot mai mare pentru crearea echipelor și grupelor cu mecanizare complexă. Acestea au în grijă totalitatea procesului de producție din sectorul lor.

Pînă acum numai la culturile de porumb și bumbac lucrau echipe de mecanizare completă. Metoda se extinde și la alte culturi de cîmp, precum și la creșterea vitelor.

În legătură cu introducerea tehnicii noi și a noilor forme de organizare a muncii, de cea mai mare importanță e faptul că septenalul prevede electrificarea, în linii mari, a colhozurilor. Electrificarea va fi un puternic pilon de sprijin pentru creșterea productivității muncii în agricultură. Energia electrică își va găsi utilizarea, în primul rînd, în sectorul creșterii vitelor, la cultivarea legumelor de seră, la selectarea grînelor etc.

Prevederile septenaliului pentru dezvoltarea agriculturii sînt tot atît de grandioase ca și pentru toate celelalte domenii ale economiei sovietice.

CREION

Vernisaj la Orlovka

Nu de mult, Romanov, corespondent special al „Izvestiei”, a avut prilejul — entuziasmat pentru orice ziarist — să anunțe opiniei publice apariția unei noi profesii pe teritoriul sovietic, de pe care, după cum se știe, au fost lansate nave cosmice fără precedent, dintre care una direct în Lună. În comparație cu asemenea evenimente, descoperirea lui Romanov — mai precis: vernisajul expoziției de artă plastică din satul kirghiz Orlovka — poate părea de mică însemnătate. Dar la o privire mai atentă, în cunoștință de cauză, între evenimentele din Cosmos și cele de pe pămîntul sovietic apar legături foarte durabile în semnificația lor.

Teodor Hertzen, cel care a îndreptățit pe corespondentul „Izvestiei” să propună opiniei publice sovietice termenul noii profesii și anume: pictor colhoznic, nu are mai mult de 25 de ani; e de fel din Orlovka, din colhozul „Jdanov”. Ceea ce mi se pare interesant e că Hertzen, fiul unor colhoznici, nu s-a dezvoltat la Orlovka, cu orizontul întinselor cîmpuri sub pleoape, ci

în mină, ca să spun exact în orizonturile minelor. După școala de 7 ani, viitorul pictor a plecat la o școală minieră și a lucrat în mină ca mecanic de locomotivă. Primul său tablou a fost inspirat din viața minerilor. Talentul mecanicului era evident și direcțiunea l-a trimis la școala de arte din Frunze. Pentru cronicarul de specialitate plastică ar merita atenție educația ochiului lui Hertzen, formarea lui în complicatul peisaj industrial, după ce ani de zile receptase frumusețile pîriului Kara Gaili din Orlovka. Această educație a sensibilității artistice e strîns legată de o realitate socială în care nimic nu opune colhozul, satul — industriei, orașului, ci dimpotrivă. Dar trecînd peste problema strict estetică, să reținem — pentru forța cu care răzbate comunismul în acest fapt — hotărîrea direcțiunii, cu totul firească, de a trimite la școala de arte un mecanic de locomotivă talentat. Hertzen a terminat în 1959 cursurile cu calificativul „excelent” și a primit imediat propunerea de a rămîne în cadrul corpului didactic al școlii, în studioul ei. Hertzen a declinat

propunerea, explicînd că dorește să se întoarcă la Orlovka, acasă, unde, după părerea lui, realitatea îi oferă un imens material de inspirație. Și iată-l acasă, pe măturile pîriului drag Kara Gaili. Reacția celor din jur nu e lipsită de comic, relatată mai ales acum, după vernisaj: unii dintre oamenii care-l cunoșteau de cînd se născuse, îl priveau cu neîncredere, convinși că finelele le-a înșelat speranțele și „i-a pread rezultate” pe la școală, în mină. Altfel, de ce s-a întors acasă? Hertzen nu s-a speriat de neîncredere; a început să lucreze, serios, pasionat, inspirat, în timp ce colhoznicii îl urmăreau atenți, intrigati de acest nou „meseriaș” pe tîrimurile lor. Peste cîtva timp, la colțul roșu al colhozului Hertzen a făcut primul vernisaj al lucrărilor sale. Prima sa expoziție personală; erau oamenii cunoscuți ai Orlovkăi, fruntașii ei, Kara Gaili, natura kirghiză. Invitații au pîșit plini de importanță și exigență; se recunoșteau în portrete, le plăcea că-i vorba de ei și li se cere părerea; profesiunea lui Hertzen nu li se mai părea ciudată.

Pictorul a primit o casă și a fost ajutat în organizarea studioului colhoznic pentru pictură, în care s-au înscris virșnici și tineri cu inclinații artistice; problemele artelor plastice au început să figureze în discuțiile dominate ani și ani de zile de grija pentru roadele pămîntului și animalelor. Pictura, frumusețea, au pătruns foarte concret în viața celor din Orlovka. A urmat o a doua expoziție.

După cum am arătat, corespondentul special al „Izvestiei” a sosit la Orlovka și a luat un interviu tînrului pictor. Hertzen este mulțumit de primele rezultate, dar nu ascunde complicațiile noii sale profesii. „Izvestia” popularizează noua profesiune... Toate acestea într-o țară în care, pe vremuri, tare de mult, se consacrase straniu termenul de „peredvijnici” — pictori realiști, progresiști săraci, bătuți de soartă, căuțînd pe drumuri triste și în tîrguri amorfite marile subiecte populare, înfățișîndu-le poporului în cadrul unor expoziții pe care azi le-am numi „mobile, volante”.

Peredvijnicii și vernisajul de la Orlovka. Vernisajul de la Orlovka și sputnicii...

Radu Cosău

Minerul Mamai în vizită la Șolohov

Cine n-a auzit de mina nr. 2 „Severnaia” din Krasnodon? În adâncurile abatajelor ei lucrează vestitul miner Nikolai Iakovlevici Mamai.

De curind Mamai s-a mutat în casă nouă, în centrul așezării miniere. Lingă poarta casei stă o „Volgă” vopsită în verde deschis, iar lingă automobil — Nikolai Iakovlevici și prietenii lui, lucrători în abatai, cazaci din stanițele și satele învecinate. Au venit să-l petreacă pe Mamai, care pleacă în vizită la Mihail Alexandrovici Șolohov. Discută animat, glumesc, dau sfaturi.

— Să aii, Kolea, la ce lucrează acum Mihail Alexandrovici.

— Întrebă-l despre Piotr Lopahin. Ce soartă îi așteaptă?

— Invită-l pe Șolohov la noi, la „Severnaia”.

— Sau mai bine adu-l chiar tu...
În sfârșit, în urările de drum bun ale celor de față, Mamai pornește motorul. Are de străbătut cale lungă.

În apropierea staniței Luganskaia, „Volgă” trece Donețul de nord. Ne aflăm acum pe pământul cazacilor. De la Millerovo la Veški, se întinde o șosea excelentă.

Iată și Veșenskaia. Străzile ei pornesc parcă din apa Donului. Trebuie să trecem fluviul așa că ne așteptăm rîndul în șirul celorlalte mașini care s-au adunat între timp. Legătura între un mal și celălalt o face un bac care străbate drumul fluid, fumegînd de zor. Șoferii care așteaptă, ca și noi, să le vină rîndul, fumează în liniște, profiind de aceste clipe de răgaz.

Mamai îl întreabă pe cirmaciul bacului:
— Spune-mi prietene, de aici se vede casa lui Șolohov?

Cirmaciul întinde mina spre dreapta:
— Uite casa aia înaltă... Și întorcîndu-se spre Nikolai Iakovlevici îl întreabă: — Mergeți în vizită la Mihail Alexandrovici?

Mamai încuviințează din cap. Cirmaciul vorbește ceva cu tovarășii lui apoi se întoarce și-l invită politicos:

— Adu mașina pe bac.

Am trecut Donul și ne îndreptăm grăbiți spre casa înaltă a lui Șolohov.

Mihail Alexandrovici iese în întâmpinarea lui Mamai, ne strînge mina prietenește și ne invită în biroul lui. Acolo găsim alți musafiri — pe președintele sovietului raional Veșenskaia, Gavriil Ivanovici Kovalenko, și pe agronomul-ziarist Piotr Petrovici Gavrilenko, venit tocmai din Alma-Ata.

Șolohov este atât de simplu și comunicativ, încît temerile noastre de a nu-l stingheri de la lucru prin vizita aceasta se risipesc îndată. Îmbărcămîntea îi este la fel de simplă ca și firea lui: pantaloni groși, cizme, pufoaică. Părul argintiu se respiră peste fruntea înaltă, bolită, iar ochii, ochii lui care au văzut multe, care știu să pătrundă în ungherele cele mai tainuite ale sufletului omenesc, ne privesc cu vioiciune și bunătațe.

Mihail Alexandrovici se interesează cum am călătorit, cum e drumul de la Millerovo. Căci trebuie să plece și el peste cîteva zile la Rostov, iar de acolo la Moscova.

Nikolai Iakovlevici s-a frămîntat tot drumul cum să povestească scriitorului mai bine și mai pe scurt despre lupta lui pentru înfăptuirea septenalului, despre tovarășii lui. Dar aici, în fața ochilor acestora limpezi, a uitat deodată de toate grijile. Încurajat de privirea atentă a gazdei vorbește, vorbește și parcă nu s-ar mai opri. Da, colectivul lui a cucerit primul în Donbass titlul de brigadă de muncă comunistă — minerii lui Mamai au hotărît să îndeplinească sarcinile septenalului în cinci ani. Să tot lucrezi într-o brigadă în care oamenii sînt parcă aleși tot unul și unul! Numai că lucrurile n-au mers chiar așa de simplu. Întorcîndu-se de la Moscova după Plenara din iunie 1959 a C.C. al P.C.U.S., Mamai a cerut să i se încredințeze brigada cea mai rămasă în urmă. Acuma și brigada asta se numără printre cele mai bune din mină. Lupta n-a fost deloc ușoară. La început Mamai a pierdut nu numai cîteva sute de ruble din salariu, ci și cîteva... kilograme.

Mihail Alexandrovici îl ascultă cu un zîmbet bun și după ce minerul termină, le spune celorlalți:

— A știut Mamai ce face cînd a hotărît să urmeze exemplul Valentinei Gaganova!

Aflînd că Nikolai Iakovlevici este în concediu, Șolohov îl întreabă de ce n-a plecat într-o stațiune de odihnă.

— Știi, Mihail Alexandrovici, — se destăinu-

iește Mamai, — eu n-am fost încă niciodată în stațiune. Deocîndată n-am nevoie de asta. Iar concediul mi l-am luat de abia acum fiindcă n-am putut lăsa brigada cea nouă fără să o pun pe picioare. Acuma e cu totul altceva. Treaba merge strună și pot să-mi văd și eu în liniște de concediu. Am fost cu nevasta în Kuban, la neamuri — fiindcă după cum știți sînt cazac din Kuban, iar de acolo am venit la dumneavoastră, la cazacii de la Don: de mult doream să vizitez Veșenskaia.

— Nici eu nu prea cutreier stațiunile, — răspunde Mihail Alexandrovici. — Am fost o singură dată și n-am putut sta mai mult de nouă zile. Avem aici stațiunea noastră mai bună — apă, pește...

Și Mihail Alexandrovici arată spre Don, iar în glasul lui se simte cît de mult își iubește pămîntul natal.

Mamai nu mai are răbdare și îl întreabă pe Șolohov despre planurile lui de creație.

— Ce face Lopahin?

Ca și Piotr Lopahin, eroul romanului lui Șolohov „Ei au luptat pentru Patrie”, Mamai a luptat pe fronturile celui de al doilea război mondial.

Mihail Alexandrovici nu răspunde îndată la întrebare.

— Minerul Lopahin? Da, mai are de luptat... Iar cînd discuția despre destinele, despre viața eroilor șolohovieni se termină, minerul îi mulțumește din inimă scriitorului și în semn de adîncă recunoștință îi dăruiește lui Mihail Alexandrovici o lampă: lampa lui de miner, care luminează drumul în beznă abatajelor.

— Fie ca lampa aceasta să ardă multă, multă vreme în casa dumneavoastră, iubite Mihail Alexandrovici, — spune el strîngînd tare mina lui Șolohov.

— Mulțumesc pentru darul acesta de preț. Am să pun lampa pe masa mea de lucru — răspunde Șolohov.

Apoi se scuză și iese din cameră. Peste cîteva clipe se întoarce cu un stilou pe care îl oferă lui Mamai. După care scriitorul și minerul fac schimb de cărți. Pe volumul cu scoarțe roșii și titlu aurit „Ei au luptat pentru patrie”, Mihail Alexandrovici a scris: „Dragului meu N. I. Mamai, în amintirea scurtei noastre întîlniri în stanița Veșenskaia. M. Șolohov”.

La rîndul lui, Nikolai Iakovlevici i-a dăruit lui Șolohov două cărți — „Cuvîntul minerului”, tipărită în limba ucraineană la Kiev, și „Cuvîntul comunistului”, editată de Gospolitizdat în cîns- tea celui de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S. — ambele scrise de Mamai.

Părăsim casa lui Șolohov sub puternica impresie a acestei întîlniri de neuitat.

Mihail Alexandrovici și Nikolai Iakovlevici își iau rămas bun pe malul Donului. Mamai îl invită insistent pe Șolohov:

— Să veniți neapărat, Mihail Alexandrovici, vă așteptăm.

Scriitorul îi mulțumește din toată inima minerului și îl roagă să transmită salutul lui călduros brigăzii pe care o conduce, tuturor minerilor de la „Severnaia”.

★

...Veški a rămas de mult în urmă, dar în fața ochilor noștri tot mai stăruie încă figura scriitorului atât de drag și de apropiat.

— N-am să uit niciodată întîlnirea asta! Aș vrea să mi se întîpărească în minte pentru toată viața fiecare cuvînt rostit de Mihail Alexandrovici! — spune emoționat Nikolai Iakovlevici.

I. Zenin

Minerul Mamai și fița lui, Tatiana

În extremul orașului

Zburăm cu TU-104, la o înălțime de 10.000 de metri. De aici orașele își semnalează prezența prin licăriile puzderiilor de lumini. De pe cerul tuciuuri ne privește luna, și alături, legată parcă de ea cu un fir nevăzut, clipește șiret o stea. Pe la trei și jumătate bolta începe să capete o stranie culoare albăstrie. Apoi, neașteptat de repede, pe fundalul oceanului aerian prind să mijească dire albe și roșii. Zburăm în întâmpinarea soarelui cu o viteză de 900 kilometri pe oră. Facem prima escală la Omsk, după trei ore de zbor. După ora locală e acum nouă fără un sfert. Zburăm din nou, deasupra nesfîrșitelor ogoare. Cînd aterizăm la Irkutsk e două și jumătate, în timp ce la Moscova e abia nouă. În șapte ore am străbătut 5.000 de kilometri. În apropierea aeroportului se aude larmă de glasuri tinere: la școala din vecinătate a sunat de recreație. Cîteva fetițe au și ieșit pe trotuar și încep să sară coarda.

Decolăm, zburînd de data aceasta în întâmpinarea nopții. Valurile Angerei înaintează adînc în inima ogoarelor, săgetînd lumina blindă a inserării cu asprul lor luciu metallic. După construirea barajului de la Irkutsk apele fluviului și-au lărgit simțitor albia. Încă puțin și iată-ne deasupra „slăvitului” Baikal, în a cărui oglindă albăstrie se răsfrînge cerul. Deși ne aflăm la o înălțime de 3000 de metri nu zărim țărnițele acestei uriașe mări interioare. Ajungem în înuturile locuite de mongolii buriati.

La Moscova trebuie să fie acum ora prinzului. Iar aici, de-asupra cîmpilor buriate, soarele coboară spre asfințit, revărsînd valuri de vîpăi ce incendiază norii viorii și ne împresoară din toate direcțiile.

Atingem în sfîrșit ținta călătoriei, orașul Habarovsk.

E o dimineață de duminică. Am consumat în cea mai mare grabă micul dejun. Sînt nerăbdător să descopăr orașul.

Orașul Habarovsk (300.000 locuitori) se întinde pe cinci dealuri. La tot pasul clădirile de cărămidă iau locul vechilor case de birne. La marginea orașului bulldozerele sînt în plină activitate. Aici se vor planta grădini.

Afișele anunță pentru astăzi seară spectacolul „Văduva veselă”. Majoritatea

magazinelor sînt deschise. mare afluență de cumpărători teste atmosfera stațiilor de mai mare Univermag (magazin), instalat într-o clădire cu desface nenumărate mărfuri — cărți, unelte de pescuit, confectoare, aparate de fotografiat și de seși aici cele mai noi moduri exact ca la Moscova. Multîm rătorilor oferă un spectacol resc. Întîlnești ruși, ucraineni, Un vinător cu trăsături aspre ză cu ochi de cunoscător niș colhoznică cu ochii oblici pișala moale și călduroasă a tuțe.

În orașul acesta siberian locuiesc dintre prietenii mei, gazdă Baranov. Bunicul lui, cazac a ajuns aici cu o barcă pe veacului trecut. Tatăl său e tinerii care au construit în centrul Komsomolsk pe Amur oraș cu o populație de 180.000 cuitori. La rîndul lui, Piotr toate șantierelor, noile orașe pescari.

Colindăm împreună orașul îndelung pe țîmul argilului un promontoriu natural în vîlilion elegant: „Curaul rîr mîrginit de o terasă acoperă carei pereți poți citi inscripții creta. Descifrez una, la întîm iubesc, Natașa”... Eterna poveste

Cîteva amatori de pescuit rate exerciții de echilibristică pe niște pietre ce amenință clipă să fie luate de valuri.

Ceva mai departe, protejat de piatră, se află noul stadion șului. Viitorii campioni fac încălzire pe zgura proaspătă

Hoinărind prin oraș

Exploatarea bogățiilor de siberian a început în urmă cu un an. Au venit mai întîi țărani zărilor flămînzii, ocași ce-și tirau cu țurile. După revoluție, taiga a luată cu asalt de către ca entuziaști, care i-au scos la morile.

Primul lucru pe...

care nu l-ai n...
cu el, interru...
la hotel și po...

Te oprești să privești...
ai privi chipul unui...
după mulți ani...

Așa mi s-a întîmp...
martie. Cu toate că...
rece, de gheață, ca...
să-ți inghețe picioa...

Ținta călătoriei...
poți oare să vii la S...
scumpe nu numai t...
hotare?...

Pămîntul Stalin...
sîngele ostașilor păș...
cum porumbelii. In...
au fost înmormîntați...
talizează o uriașă c...
granit.

Există în oraș l...
bură pe orice om, n...
Stalingradului. Pe s...
țărîmului Volgăi, lin...
cărămidă — o fostă...
bombe, roasă, ca o...
gloante.

Nu vei afla aic...
terior — mormane...
se plimbă în voie p...
această moară, răm...
și înțelegi limpede...
boară grăbiți din t...
de parcă aici nu s...
de locuit.

— Dar unde e cas...
— Aici — îmi răs...
în roz deschis.

Firește, acum le...
Ea a fost restaurată...
tru fiecare cameră...
deloc. Acum e o ca...

Casa lui Pavlov...
fost instalate puncte...
generalului Rodimț...
ne mîndrim, relicve...
pelul ciuruit de glo...
ai mărteji lupte de...
de al doilea războ...
poate vorbi mai mu...

it sovietic

Asaltul continuă și în zilele noastre. Transiberianul aduce necontenit la Habarovsk muncitori și ingineri, și, odată cu ei tractoare și mașini automate.

La marginea Habarovskului a început să se înalțe cu șapte-opt ani în urmă un nou oraș, cu fabrici de paste făinoase și de ulei de soia, cu uzine metalurgice și așezări muncitorești. E un adevărat oraș modern, cu clădirile spațioase ale școlilor zugrăvite în alb și trandafiriu, cu grădini și chioșcuri. În momentul de față se construiesc aici 11 imobile cu cîte cinci etaje pentru muncitorii uzinelor din vecinătate. E pauză și fetele care lucrează pe șantierul de locuințe instalat pe niște traverse, mușcă cu poftă din sendviciurile aduse de acasă și cirpesc în voie.

În apropierea magazinului alimentar s-a oprit un camion încărcat cu flori. Plantele se vind direct de pe platforma camionului, transformat în florărie.

La clubul din cartier se află și cinematograful. De dimineață pînă noaptea tirziu filmele rulează cu sala plină. Astă seară se dansează la club pînă la două noaptea.

Anul trecut, Habarovskul și-a sărbătorit centenarul. Primele case din birne au fost construite aici de coloniști în plină taiga, pe locurile unde nu se încumetau să pătrundă decît vînătorii triburilor nanaei, cînd porneau în urmărirea urșilor. În 1913 populația orașului se ridică la 52.000 de locuitori. De atunci, populația a crescut de șase ori. Orașul este astăzi centrul unei mari regiuni, a cărei suprafață este odată și jumătate cît cea a Franței, avînd o populație de 1.200.000 locuitori și bogății naturale incalculabile.

În versurile poezilor de odinioară se spune că la facerea lumii Dumnezeu a uitat cu desăvîrșire de Valea Usuri. Într-a 7-a zi însă, a adunat toate resturile de prin sertare, boabele risipite pe jos și ce mai rămăsese din rozătoare și fluturi și le-a azvîrlit în acest colț de lume.

Geologii susțin că era glaciară a persistat mai tirziu în aceste meleaguri decît în alte regiuni ale Siberiei, ceea ce ar explica de ce a continuat să subsiste o anumită faună și anumite plante de tip meridional.

În regiunea aceasta, iernile geroase

ca acelea din Iakutia sînt urmate de veri calde, luxuriante, ca în India. Aici, în taigaua de tip nordic crește vița de vie cătărătoare. Printre plantele Extremului Nord trăiesc tigri și leopardi. Mările sînt reci, dar bogate. Nu sînt cunoscute probabil decît jumătate din rezervele miniere ale ținutului, de unde se extrage aur, molibden și alte metale rare.

Omul din Sobacevka

La sovnarhozul din Habarovsk am fost primit de Nikolai Șepilenko. Tovarășul Șepilenko este doar cu cîțiva ani mai tînăr decît Puterea Sovietică. Tatăl său, fiu de mineri și miner el însuși, a cunoscut viața chinuită a muncitorilor din bazinul Donețului.

Satul lui avea un nume semnificativ: „Sobacevka” (satul cîinilor). Tatăl a fost nevoit să părăsească școala la 11 ani, dar Nikolai a urmat o școală muncitorească, apoi institutul din Stalino, creat de Revoluție. A fost trimis apoi în Kazahstan, ca șef de echipă.

În timpul războiului, Șepilenko s-a aflat în Extremul Orient, unde a condus un mare șantier. După război a fost numit inginer șef al exploatării miniere din Hingan, apoi director. Cu doi ani în urmă, cu prilejul reorganizării industriei, a devenit vicepreședintele sovnarhozului din Habarovsk.

Acest om jovial, a rămas simplu și deschis ca odinioară. Are mintea ageră, energică a revoluționarilor din Donbass și sufletul entuziast și poetic al locuitorilor Extremului Orient. Cînd trebuie să hotărască ceva, ține seama de împrejurările prin care a trecut el însuși, de greutățile pe care le-a avut de înfruntat pe cînd lucra în mine ori pe șantiere.

Șepilenko începe să povestească: Aici la Habarovsk avem o uzină siderurgică — „Amur-Stal” unde, în cursul acestui an, datorită reinnoirii instalațiilor cuptoarelor Martin, producția se va ridica de la 240.000 la 360.000 tone. (Această singură uzină va face ca indicele producției pe cap de locuitor din regiunea Habarovsk să egaleze nivelul producției realizate în Franța). În 1965 uzina va furniza 600.000 tone de lingouri și tablă. Cuptoarele, reamenajate după un sistem original, au o productivitate mai ridicată decît aceea a celor mai bune cuptoare americane. Laminaul uzinei aprovizionează cu cabluri șantierul de la Bratsk. Compressoarele fabricate aici ajung în România și China.

Spre sfîrșitul septenalului, regiunea Habarovsk va ajunge să producă de două ori și jumătate mai mult aur și metale neferoase. În ceea ce privește lemnul, în locul celor 5 milioane de metri cubi se vor furniza 10 milioane. Se construiesc fabrici de celuloză, de confecții, de țesături de lînă, de produse alimentare, de tutun. Fabricile de ciment din Birobidjan, aflate în reconstrucție, vor avea o producție anuală de 1 milion și jumătate de tone.

În total, în anii septenalului se vor construi 70 de întreprinderi noi și toate întreprinderile existente vor fi modernizate. În regiunea Habarovsk numărul muncitorilor va spori cu 30.000.

Și Nikolai Șepilenko continuă să relateze: Proiectul nostru de construcții stabilește la cel puțin 100.000 numărul locuitorilor ce vor fi clădiți în acești șapte ani de către sovnarhoz, de societățile locale sau de către muncitori, cu ajutorul creditelor și al materialelor pe care li le punem la dispoziție.

— Și cadrele?

— În fiecare an vin să lucreze în regiunea noastră aproape 700 de specialiști. Un însemnat număr de cadre se formează chiar aici, în cuprinsul regiunii. Avem 9 școli profesionale, unde învață 6.500 de elevi, dintre care 2.000 frecventează cursurile serale. În afară de aceasta, în fiecare întreprindere se organizează cursuri de perfecționare. Instituțiile din Habarovsk pregătesc ingineri și cadre superioare.

— Și energia electrică necesară?

— Există un proiect pentru construirea unor mari hidrocentrale pe Zei, la frontiera chino-sovietică. Dar cea mai mare cantitate de curent ne-o vor furniza noile centrale termoelectrice care folosesc drept combustibil cărbunele local. Căci orașul și regiunea Habarovsk, ca și ținutul Birobidjan sînt situate într-o zonă bogată în lignit, care se află chiar la suprafață. Vom construi deci 4 centrale cu o putere instalată de 1.200.000 și 600.000 kW în bazinul carbonifer de la Bikin.

Vom continua totodată exploatarea petrolifere cu mari speranțe căci chinezii au descoperit de cealaltă parte a frontierei zăcăminte uriașe. Cunosesc bine regiunea, lucrez aici de 17 ani, dar cred că încă n-am ajuns să-i descoperim toate bogățiile.

Max Leon

Brigadierul G. Branșilcov, unul dintre constructorii hidrocentralei de la Bratsk

Un oraș pe Volga

cit subsolurile magazinului universal, unde a fost capturat statul major al unei unități germane fasciste, sau decît Movila lui Mamai. Să-mi fie iertată această digresiune lirică, dar cred că scriind despre faptele mărețe ale prezentului se cuvine să te descoperi și să te inclini în fața locurilor unde mii de oameni au luptat pe viață și pe moarte...

Acum pe Volga, lingă zidurile Stalingradului, se desfășoară o bătălie a cărei însemnătate depășește cadrul Uniunii Sovietice. În această bătălie oamenii nu mor, ci se nasc și în această bătălie nu se distrug clădirii, ci se înalță construcții uriașe, orașe noi, spre binele tuturor oamenilor. Lupta aceasta cere de asemenea dîrzenie și perseverență.

Să ne grăbim deci, cititorule, spre locul acestei bătălii. Ea se dă mai la nord de Stalingrad. E drept că rezultatul ei a și fost hotărît, că e pe sfîrșite, că peste un an, un an și jumătate, uriașul stăvilor de peste Volga se va înălța în toată măreția și frumusețea lui. Încă în anul acesta hidrocentrala de la Stalingrad va începe să funcționeze cu întreaga ei capacitate. Aceasta va fi cea mai mare hidrocentrală din lume. Deocamdată, însă, funcționează numai 13 din cele 22 de agregate.

Pe malul sting al Volgăi, în mijlocul stepei, s-a înălțat frumosul oraș Voljsk. A fost construit așa de repede cum se întimplă numai în povești. Pe vremea cînd se ridicau primele case, puțini erau aceia care credeau că în curînd va lua naștere un mare oraș. Dar acum orașul există, asigurînd tot confortul necesar omului.

Orașul e la fel de frumos în centru ca și în cartierele mărginașe. La drept vorbind e un oraș fără periferie, căci cu fiecare an se construiesc case tot mai frumoase. Nu vezi aici nici o construcție vremelnică din lemn, ca să nu mai vorbim de barăci, care pînă nu de mult erau inevitabile pe oricare șantier.

Sportivii din Stalingrad vin aici să se antreneze în bazinul de înot de care locuitorii Voljsk-ului sînt mîndri pe bună dreptate.

— Ce e nou în orașul dv. ? — o întreb pe șefa secției culturale a comitetului executiv din Voljsk.

— La noi toate-s noi ! — ne răspunde Tasia Andreevna Greșnova. De obicei, lucrătorii secțiilor culturale se mai plîng de unele lipsuri, dar cei de la Voljsk n-au de ce să se plîngă. Cinematografe ? Sînt suficiente, toate noi, iar unul — „Sputnik” — e cu ecran lat. Palatul de cultură ? Clădirea lui impunătoare se înalță în piața centrală, iar în spatele lui se află un parc mare, înconjurat cu grilaj de fier. Biblioteci ? Există nu una, ci opt. În decurs de

numai cîțiva ani au fost construite și date în funcțiune 83 de instituții culturale și de deservire, între care 13 școli, 12 creșe, tot atîtea cămine de copii, un centru medical ș.a. Orașul are aproximativ 70.000 de locuitori.

Se cuvine să vorbim cu recunoștință despre arhitecții care au proiectat orașul și care au avut grija să asigure locuitorilor săi tot confortul modern — cinematografe și băi, biblioteci și magazine, creșe și cantine, poștă și hotel, școli și cofetării, restaurante și bazin acoperit de înot, centrală telefonică și stadion, parc și patinoar, casă de modă și frizerii...

Deseori, se spune: parcă multe lucruri îi trebuie omului ? Da, omul are nevoie de multe, foarte multe lucruri, necesitățile sale cresc neîncetat. Trebuie construite clădiri noi, noi instituții de cultură, căci odată cu hidrocentrala se înalță mari întreprinderi industriale, ca de pildă un combinat chimic, iar populația orașului va crește.

Orașul Voljsk a fost cît se poate de bine amplasat... În viitor va deveni un oraș-grădină. Încă de pe acum suprafața parcurilor reprezintă 1,5 milioane metri pătrați, iar a grădinilor de flori — 86.000 metri pătrați. De pe tărîmul înalt al fluviului se deschide o perspectivă spre lunca de la Ahtubinsk, cu livezile și grădinile ei de zarzavat. În apropiere se află colhozul „Krasnii sad” unde în perioada apărării orașului își avea cartierul statul major al frontului de la Stalingrad. Într-unul din adăposturi, săpat între copaci, a locuit și a lucrat N.S. Hrușciiov, care era membru al Consiliului militar al Frontului de la Stalingrad.

Cea mai mare parte dintre locuitorii orașului Voljsk învață : la școala tehnică serală, în școlile pentru tineretul muncitor. Mulți studiază prin corespondență. Practic, fiecare al treilea locuitor al orașului învață. În oraș s-a deschis o bibliotecă înzestrată cu ultimela noutăți ale tehnicii, căci acum fiecare om al muncii își însușește tehnica nouă...

Ca să te întorci la Stalingrad trebuie să traversezi din nou Volga pe viaductul care străbate stăvilarul hidrocentralei. Trebuie să stăbați pe jos aproape doi kilometri, dar nu-ții pare rău, căci ai prilejul să vezi întreg șantierul, să urmărești forfota care domnește aici. La fiecare pas te oprești ca să admiri opera, e drept neterminată încă, dar mărețată a creației omului.

De-ți arunci privirile în vale vezi cum clocotesc și spumăgă apele Volgăi. În față se deschide panorama vastă a tărîmului drept : uzina de tractoare din Stalingrad, „Krasnii Okteabr”, Movila lui Mamai... Aici a fost linia întâia a apărării orașului ! Iar aici, în locul acesta se aude clar zgomotul înăbușit al celor 13 turbine în funcțiune.

De ai putea auzi acest vuiet triumfător, această simfonie a muncii și cei care odihnesc la poalele Movilei lui Mamai !

N. Markovski

Multe din tainele Universului ne-ar fi rămas ascunse...

Ochii noștri nu văd nici prea departe, nici prea clar, iar obiectele foarte mici ne scapă cu desăvîrșire. De aceea, multe din tainele Universului ar fi rămas nedezlegate dacă n-am fi utilizat lentilele de tot felul. Afară de aceasta, mai mult de o treime din semenii noștri au defecte de vedere, sînt miopi sau presbiți și deci nevoiți să poarte ochelari. Să vorbim mai întii despre aceștia...

Diamantele sînt minuțios analizate în laborator.

Lavoisier dezmințit de un matematician?

Recent, acad. Nikolai Semenov, laureat al Premiului Nobel, l-a împințat pe profesorul Mihail Volkovski cu următoarele cuvinte: „Ați făcut o descoperire care nu poate fi subestimată”.

Pînă de curind, Mihail Volkovski nu era o personalitate celebră în lumea științei sovietice și mondiale. De profesiune inginer-mecanic, Volkovski s-a afirmat în domenii cu totul străine de pregătirea sa de bază: medicină și biochimie.

Prima dintre descoperirile lui infirmă teoria lui Lavoisier după care organismele vii nu pot asimila azotul din aer. Volkovski s-a înscris împotriva acestei teze, pe care nimeni n-a contestat-o vreme de 150 de ani. Într-o comunicare prezentată Academiei de Științe a U.R.S.S., inginerul-mecanic a înfățișat rezultatele experiențelor sale. El a pornit de la calculul matematic al disproporției dintre cantitatea de azot existentă în organism și cantitatea de azot absorbită prin intermediul alimentelor consumate zilnic de către om. De aici a ajuns la ideea că organismul nu poate dobîndi cantitatea necesară de azot numai din alimentele pe care le consumă omul. Căutînd, pe cale experimentală, sursele de obținere a azotului, Volkovski a ajuns la concluzia că omul asimilează azotul din aer. Una dintre experiențele sale a fost făcută cu ouă în stare de incubație. Ouăle au fost transportate dintr-un incubator obișnuit într-altul, special, din atmosfera căruia lipsea doar azotul. După patru zile, embrioanele din ouă au murit. O altă experiență a fost făcută pe un pui viu. Într-o atmosferă lipsită de azot, puilul de găină a murit după 6 ore. Mai era de dovedit că embrionul plasat în condiții obișnuite se poate „hrăni” cu azot în stare gazoasă. Într-adevăr, fără a beneficia de altă „hrană”, embrionul și-a mărit stocul de albumină cu 10 la sută. Folosindu-se atomii marcați pentru examinarea urzelii foarte fine a țesuturilor din embrion s-a dovedit cu certitudine că acesta asimilează azotul în stare gazoasă.

Același cercetător tinde să demonstreze, cu ajutorul calculului matematic, că concepția clasică despre respirație este contrarie tuturor legilor fizicii. Pe această bază, Volkovski combate părerea după care în pleură ar domni vidul. Dacă concluzia matematicianului sovietic se va dovedi exactă, atunci medicii vor fi obligați să-și schimbe opinia despre fiziologia respirației și tratamentul bolilor de plămîni.

I. B.

Istoria ochelarilor e plină de curiozități. Se spune că Nero folosea un smaragd ca să poată privi mai bine luptele gladiatorilor. Deși în romanele lui Sienkevici și Feuchtwanger — „Quo vadis” și „Falsul Nero”, — împăratul roman e prezentat ca un miop purtător de „monoclu”, istoricii au stabilit că Nero întrebuinta smaragdul, ca să-și apere ochii de razele soarelui. Dar romanii cunoșteau și capacitatea de mărire a unor bile de sticlă umplute cu apă, numai că ei atribuiau această capacitate apei și nu suprafeței curbate a sticlei.

Primul care a întrevăzut refracția luminii a fost învățatul Ptolomeu. Scrierile sale, traduse în latină, au apărut în multe mănăstiri din Europa iar călugării cărțurari, interesați în obținerea unor instrumente pentru îndreptarea vederii, le au studiat cu atenție. În anul 1270 călugărul anglican Roger Bacon scria: „segmente de sferă din sticlă pot fi de mare folos celor care au ochii slabi, căci ei vor putea citi cu ajutorul lor slovele cele mai mărunte”.

Așa au apărut primii ochelari. Oare cum arătau? Erau niște jumătăți de sferă, denumite „pietre de citit”, care erau așezate de-asupra manuscriselor. Cu timpul, au fost șlefuite drept și nu se mai aplicau pe filele cărților, ci se țineau în mînă. Apoi lentilele au început să fie înrămate în os, corn sau fier și au fost suspendate de un cerc fixat în jurul capului. Au trecut multe secole pînă ce nasul a devenit purtător al ochelarilor și alte secole pînă la ideea de a-i fixa după urechi.

Pînă acum 200—300 de ani, ochelarii erau extrem de costisitori și se aduceau din Veneția. Muritorii de rînd nici nu puteau visa să aibe o asemenea comoară. Doar nobilii și negustorii bogați își puteau permite „luxul” de a și corecta vederea.

Astăzi, ochelarii sînt la îndemina oricui. Medicul oculist stabilește caracteristicile lentilelor și opticianul confecționează ochelarii într-un termen cit se poate de scurt.

Tehnica opticienilor a evoluat într-atîta, încît se confecționează lentile speciale — mai ales pentru actori și sportivi — care se aplică direct pe globul ochiului.

Invizibilul devine vizibil

Există pe Pămînt un număr imens de plante și de animale, pe care nu le putem zări cu ochiul liber. Unitatea de măsură pentru ele este micronul — a mia parte dintr-un milimetru. Cu o lupă obișnuită, care e cel mai simplu instrument de mărit, nu le putem vedea, căci puterea ei de mărire este de cel mult 1:30.

Combinînd lentilele într-un anumit fel, oamenii au construit microscopul. Chiar și microscopul simplu mărește de cîteva sute de ori, iar cele destinate cercetărilor speciale, pînă la 2000 de ori.

Evoluția biologiei, medicinei și a altor ramuri ale științei au impus însă construirea unor instrumente de mărit și mai perfecționate, adecvate celor mai diferite întrebări. Au apărut microscopul special pentru studierea structurii metalelor, microscopul stereoscopic care prezintă imaginea în relief, microscopul de polarizare întrebuintat în științele naturale și la cercetarea unor materii prime din industria sticlei și ceramicii, microscopul

cu lumină ultravioletă care măresc pînă la 3000 de ori, microscopul cu interferență prin intermediul căruia pot fi remarcate, pe suprafața unui obiect, asperități de ordinul a 0,02 milimicroni.

Dar în epoca studierii atomului cerințele sînt mult mai mari. E nevoie de instrumente care să mărească nu de mii, ci de sute de mii și de milioane de ori.

În acest scop a fost creat microscopul electronic. Acest aparat nu îndreaptă asupra obiectului de cercetare un fascicul de lumină, ci unul de electroni. Deviind acest fascicul cu ajutorul unor cîmpuri electrice sau magnetice, obținem așa numitele „lentile electronice”. Ele au forma unor serii de electromagneți și condensatori. Fasciculele electronice fiind invizibile, imaginea mărită apare pe un ecran sau este fotografiată. Măririle obținute cu ajutorul microscopelor electronice construite în U.R.S.S. sînt de 1:150.000, realizîndu-se fotografii de bacteriofagi (mîncători de bacterii), de molecule de albumină și de viruși.

De curind a fost pus la punct un instrument optic și mai perfecționat, denumit „microscop de emisie”, care mărește de 5.000.000 de ori! Cu el s-au putut fotografia, pentru prima dată, atomi de wolfram, care au un diametru ceva mai mare de... o milionime de milimetru.

Ochiul străbate nemărginitele spații cosmice

Să părăsim lumea infinitului mic și să ne îndreptăm privirea spre nesfîrșitele spații intersiderale. Aici distanțele se măsoară cu unități ce par inaccesibile înțelegerii noastre. Este destul de complicat să-ți imaginezi chiar și „anul-lumină”, adică distanța parcursă într-un an de lumină care se deplasează cu o viteză de 300.000 kilometri pe secundă, dar încă un „parsec”, unitate cosmică elementară de... 30.800.000.000.000 km.

Instrumentele astronomice primitive dădeau posibilitatea stabilirii poziției astrilor pe boltă, ceea ce, pentru vremea aceea, era imens. Încă în secolul 4 i.e.n. astronomul chinez Cen-Ce-nun a întocmit un catalog cuprinzînd 800 de nume de stele. Dar ce reprezentau 800 de stele față de cele 100 de milioane de stele care alcătuiesc Calea Lactee, una din cele 100 de milioane de galaxii situate în zona accesibilă instrumentelor astronomice moderne?

Începutul noii ere în astronomie trebuie socotit anul 1609, cînd Galileu a îndreptat spre cer prima lunetă. Această lunetă nu mărea decît de 30 de ori, dar cu ajutorul ei au fost descoperiți mîntii lunari, cei patru sateliți ai lui Jupiter și încă multe alte taine cerești.

Ar fi greșit să credem că eficacitatea telescopului depinde numai de puterea sa de mărire. La fel de importantă este capacitatea de recepționare a cantitatei cit mai mare de lumină, căci stelele mai mici trimit spre Pămînt o cantitate infimă de lumină, care nu poate fi sesizată cu ochiul liber. De aceea, se tinde la mărirea diametrului telescopelor, în vederea captării unei cantități cit mai mari de lumină. În felul acesta putem obține o imagine atît de clară, încît s-o putem fixa pe placa fotografică, procedeu ce înlocuiește observația vizuală.

În prezent, se fabrică pretutindeni telescoape tot mai mari și mai perfecționate, cu lentile și oglinzi imense, capabile să „privească” spre îndepărtatele galaxii. În Uniunea Sovietică, construcția telescopelor a cunoscut în anii din urmă un avînt extraordinar. În afară de cunoscutul constructor de instrumente astronomice Maxutov, s-a remarcat tînărul inginer Ioanisian. El a construit telescopul AS-32 care funcționează la Observatorul din Abastumani (Georgia), considerat ca unul din cele mai mari telescoape cu menisc, complet automatizate, din lume. Un alt telescop, ASSI-2, instalat la observatorul din Alma-Ata servește la studiul structurii fine a nebuloaselor gazoase și opace. Cu ajutorul lui s-a putut efectua un număr mare de clișee ale unor nebuloase, clișee ce au constituit materialul pentru cunoscutul atlas Fesenkov-Rojovski. Tot inginerul Ioanisian a construit și aparatul fotografic astronomic ASSI-4, instalat la Observatorul Pulkovo, cu ajutorul căruia specialiștii au descoperit numeroase detalii ale Lunei.

Actualmente, constructorii de instrumente astronomice din U.R.S.S. lucrează la un nou telescop, a cărui oglindă parabolică principală va avea un diametru de 2,60 metri și o greutate de 4 tone. Acest „ochi” gigantic al Pămîntului, printre cele mai mari din lume, va fi instalat la Observatorul din Crimeea.

★

Aparatele optice, microscopul și telescoapele, continuă să fie îmbunătățite. Se elaborează noi scheme de construcție, noi principii de funcționare, se descoperă noi metode de realizare a lentilelor și oglinzilor parabolice. Aceste aparate vor permite o cunoaștere tot mai temeinică a celor două lumi nemărginite care ne înconjoară: microcosmosul și macocosmosul.

Radu Nor

microscop

Aragaz contra benzină?

Deocamdată, principalele consumatoare de gaze lichificate sînt gospodinele. Se pare, însă, că în curind ele vor fi concurate serios de automobiliști. Experiențele au dovedit că gazele lichificate pot fi utilizate cu succes în locul benzinei în motoarele cu explozie. Avantajele mai puțin produse de ardere nocive; uzura cilindrilor scade; pe ger, demarajul se face mai ușor; aragazul este de trei ori mai ieftin decît benzina.

La Moscova, anul acesta vor fi trecute la alimentarea cu gaze lichificate 200 de autobuze și

2.000 de camioane. Pentru ele vor fi create șapte stații speciale de alimentare în 1960 și alte 19 în anul viitor.

Televiziunea în relief

Specialiștii sovietici au pus la punct un sistem de televiziune stereoscopică în culori. Efectul de relief e obținut prin utilizarea simultană a două camere de luat vederi în culori. În prezent se lucrează la simplificarea procedurii, prin realizarea unei camere speciale cu două obiective.

Prof. P. Șmakov, conducătorul acestor experiențe, a declarat că în anii viitori televiziunea stereo-color va fi folosită în scopuri științifice și industriale, iar după aceea, prin simplificarea

aparatelor, ea va deveni accesibilă publicului.

Atomul pașnic în Asia Centrală

Rețeaua reactoarelor atomice de cercetare din U.R.S.S. crește necontenit. În felul acesta, grupuri tot mai numeroase de savanți din diverse colțuri ale imensului continent sovietic adîncesc cunoștințele în domeniul folosirii pașnice a energiei nucleare. După reactoarele recent intrate în funcțiune în R.S.S. Gruzină și la Institutul fizico-tehnic din Leningrad, noul Institut de fizică nucleară al Academiei de Științe din Uzbekistan a fost dotat și el cu o pilă atomică ultramodernă.

Caviar... hibrid

Icrele negre nu se împacă cu construcțiile hidrotehnice. Motivul: deși își petrece întreaga viață în mare, nisetrul urcă în perioada reproducției în apa dulce a fluviilor. Numeroasele baraje construite pe Volga stînjesc călătoria de nuntă a sturionilor iar aici se află principalul centru de producție a caviarului din lume. Au fost propuse diverse soluții, între care ecluzarea peștilor. Dar specialiștii socot remediiul acesta nesatisfăcător. Iată de ce, biologia sovietică fac încercări de a „crea un alt pește producător de icre negre, care să trăiască numai în apă dulce. În acest scop, sturionii au fost încrucișați cu un pește „localnic” din Volga.

Filmul

STELELE ECRANULUI SOVIETIC

ELINA BÎSTRÎŢKAIA

sau despre irezistibila chemare a talentului

I-am telefonat dis-de-dimi-neaţă, ştiind că e singurul moment al zilei când un actor de cinema poate fi găsit acasă, evident, dacă nu e plecat cu echipa de filmare în vreo expediţie... Am avut noroc: la celălalt capăt al firului se afla chiar Elina Bîstrîţkaia. Din păcate era foarte grăbită: peste câteva minute trebuia să plece la o reţea, urmînd să se întoarcă acasă abia seara tîrziu. Dar m-a invitat, binevoitoare, s-o vizitez la filiala Teatrului Mic, în timpul unei pauze. Am ajuns la teatrul ei mai devreme de ora stabilită. Peste puţin a venit şi Elina Bîstrîţkaia. Venea direct pe scenă şi era îmbrăcată în paleta eroinei: o rochie lungă,

există. S-au instalat la Nejnisk, iar după trei ani Elina absolvă cursurile şcolii medii sanitare. Atunci, pentru prima oară, a încolţit dorinţa ei de a urma o şcoală de teatru. Părinţii s-au opus, fireşte. „Din clipa aceea a început o adevărată luptă — relatează actriţa. Părinţii mei nici nu voiau să audă de teatru. Aşa încît am fost nevoită să lupt mai bine de doi ani. În cele din urmă am învins”. Ca orice tînar actor, Elina a fost şi ea tentată să-şi încerce norocul în cinematografie. Dar marile roluri ce i-au fost atribuite nu i-au oferit nici o satisfacţie. Mai mult chiar, primul ei film pentru televiziune, în care interpreta rolul unei eroine de basm, a

scria Elinei unul din numeroşii ei admiratori, după premiera filmului. Şi cred că regizorul a procedat foarte bine alegîndu-vă pe dv. şi nu o actriţă de profesie”. E desigur o apreciere deosebit de măgulitoare pentru primul rol al Elinei Bîstrîţkaia.

Aksinia, sau marele rol al Elinei

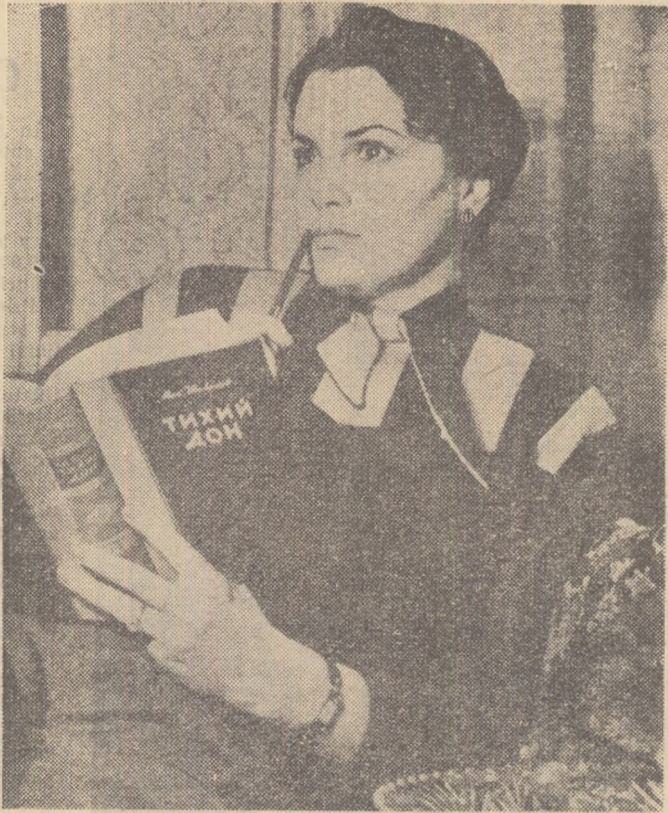
Cel de al doilea rol, „marele rol”, l-a constituit Aksinia din trilogia „Pe Donul liniştit”. Despre acest film şi despre interpretarea sa s-a scris şi s-a discutat mult. Aksinia era rolul pe care actriţa şi-l dorea de mult. Întimplarea a făcut ca în timpul cînd în studiourile „Gorki” începuseră probele pentru acest film, Bîstrîţkaia să se afle departe de Moscova, la Paris, cu o delegaţie de cineaşti. La întoarcere, primul lucru pe care l-a făcut a fost să telefoneze regizorului Gherasimov, pe care nu-l cunoştea încă personal, pentru a afla dacă interpreta Aksiniei n-a fost găsită. Acesta a informat-o că are pînă acum peste 20 de „rivale”, dar că n-ar strica să încerce. Cînd regizorul a chemat-o la studiu, pentru a-i comunica hotărîrea consiliului artistic, Elina Bîstrîţkaia era de nerecunoscut: slăbise, era palidă. Serghei Gherasimov a luat-o în primire cu glasul autoritar: „Cum e cu putinţă să ajungă cineva în halul ăsta numai în câteva zile? Să ştii că dacă în răstimp de două săptămîni n-ai să te ingraşi şi n-ai să arăţi la fel ca în fotografiile din perioada probelor, n-am să admit cu nici-un chip să turnez. Actriţele trebuie să aibă nervii mai tari decît celelalte femei. Nici nu-ţi închipui ce muncă grea ne aşteaptă!”

Anecdote şi indiscreţii din timpul filmării

Turnarea „Donului liniştit” a însemnat o muncă istovitoare pentru tînara actriţă. Cu toate acestea, n-ar fi acceptat să renunţe la ea pentru nimic în lume. A locuit vreme îndelungată în stănişele căzăceşti. A cunoscut acolo oameni interesanţi, şi-a făcut prieteni. Femeile cazace erau întotdeauna dispuse s-o ajute.

— Gherasimov este un excelent regizor, care dă dovadă de mult tact şi înţelepciune în munca cu interpretii — imi spune Bîstrîţkaia. El lasă actorului toată libertatea de a improviza. „La să vedem, cum îţi imaginezi scena asta?” — întreabă dînsul. În acelaşi timp, ştie să obţină întotdeauna efectele dorite.

Bîstrîţkaia a lucrat cu pasiune la rolul Aksiniei. În staniţa Dîcenskaia, sub îndrumarea bătrînei Uliana ea a deprins multe obiceiuri căzăceşti. În staniţă nu i se mai spunea decît Ksiuşa, diminutivul de la Aksinia. Multă vreme după terminarea filmului actriţa a continuat să primească scrisori din satele de pe Don. Locuitorii uneia din stăniţe i-au propus chiar să renunţe la nu-

După spectacol, într-un moment de destindere

mele ei şi să-l adopte pe cel al Aksiniei, căreia să-i adauge şi un nume de familie — „Don-skaia”, de la Don.

În rolul unei „încîntătoare puritane”

Am rugat-o pe Bîstrîţkaia să-mi vorbească despre activitatea ei la Teatrul Mic. Mi-a relatat, amuzată, despre împrejurările care au adus-o în colectivul acestui teatru. Aflase de la nişte cunoşcuţi că Teatrul Mic, vrea să monteze piesa lui Oscar Wilde „Evantaiul lady-ei Windermere”. Cunoştea bine piesa şi se simţea atrasă de rolul „încîntătoarei puritane”, cum o numeşte pe eroină unul din adoratorii ei. I-a trebuit puţin curaj pînă să se hotărască, dar într-o dimineaţă s-a prezentat la teatru. Fireşte, n-o chemase nimeni. Ca şi prima oară cînd s-a adresat regizorului Gherasimov pentru Aksinia, a cerut şi acum să vorbească cu regizorul spectacolului. I-a explicat că doreşte să joace rolul eroinei, i-a citit un act întreg din piesă.

Cu acest rol, Elina Bîstrîţkaia şi-a făcut intrarea în colectivul unuia din marile teatre moscovite. În prezent, ea repetă rolul unei colhoznice într-o nouă piesă consacrată satului sovietic. În acelaşi timp turnează în ultimele secvenţe ale comediei cinematografice „Suvener din Rusia”, realizată de regizorul Grîgori Aleksandrov.

Am aflat de asemenea că atât Elina cit şi soţul ei sînt inflăcăraţi admiratori ai artei circului. Mi-a declarat că aşteaptă cu nerăbdare o seară liberă pentru a merge să vadă împreună noul program..

S. Ivanov

Cel mai popular film, actor, actriţă

La ancheta-concurs organizată de „Veac nou” şi Direcţia Difuzării Filmelor şi Reţelei Cinematografice a participat un mare număr de muncitori, intelectuali, elevi şi studenţi.

Trierea răspunsurilor a dat următoarele rezultate:

1. — Cel mai bun film sovietic al anului 1959: **Soarta unui om**
2. — Cel mai bun actor sovietic al anului 1959: **Serghei Bondarciuk**
3. — Cea mai bună actriţă sovietică a anului 1959: **Tatiana Samoilova.**

Un număr de 673 buletine ale participanţilor care au intrunit cele 3 răspunsuri exacte au concurat la tragerea la sorţi pentru atribuirea premiilor.

Rezultatele tragerii la sorţi se publică în pagina 1-a a numărului nostru de azi.

REFLECTOR

Aniversarea a 150 de ani de la naşterea poetului Alexei Vasilievici Kolţov a oferit cineaşilor „Mosfilmului” prilejul de a realiza un interesant film inspirat de viaţa poetului: „Cîntec despre Kolţov”. Rolul lui Kolţov este interpretat de Viktor Koniaev, un tînar actor al Teatrului Mic din Moscova. Principalul rol feminin este deţinut de Tatiana Lavrova.

Ancheta iniţiată printre cititorii ziarului „Izvestia” în scopul desemnării celui mai bun film şi a celui mai bun actor sovietic al anului 1959 a intrunit o largă participare. Majoritatea răspunsurilor au atribuit filmelor „Soarta unui om” şi „Balada soldatului” titlul de cel mai bun film al anului. Un mare număr de voturi au fost acordate şi filmelor „În liniştea stepei”, „Cruzime”, „Foma Gordeev”, „O întimplare extraordinară”.

Cei mai buni actori ai anului sînt socotiţi de cititorii acestui ziar Serghei Bondarciuk („Soarta unui om”), V. Ivaşov („Balada soldatului”), Boris Andreev („Cruzime”) şi Nina Guleaeva („În liniştea stepei”). Mai mulţi spectatori se opresc în mod deosebit asupra jocului acesteia tinere actriţe în care vîd „o a doua Vera Mareţkaia”

Aksinia, marele ei rol

fusta largă, aşa cum se purta la începutul secolului.

Nici în copilărie, nici în anii adolescenţei nu m-am gîndit să mă fac actriţă”

Discuţia noastră s-a legat pe simţite. Bîstrîţkaia e un interlocutor plăcut. Are un fel de a se de care-i dă un farmec deosebit.

Întrebările mele au pornit, identic, de la amănuntele biografice. Bîstrîţkaia imi mărturiseşte că nici în copilărie şi nici în anii adolescenţei nu s-a gîndit să se facă actriţă. Şi tatăl şi mama ei sînt medici, la fel şi prietenii lor. Şi era lucrul tăcut ca Elina să continue tradiţia familiei.

Cînd a izbucnit războiul, tatăl a plecat să lucreze la un spital militar şi a luat-o cu el şi pe fiica sa. Elina era cea mai mică dintre infirmiere. Au fost ani de încercări dureroase, a rămas amintire şi s-a întipărit încă în suflet. Cînd s-au întors în Kiev, casa lor nu mai

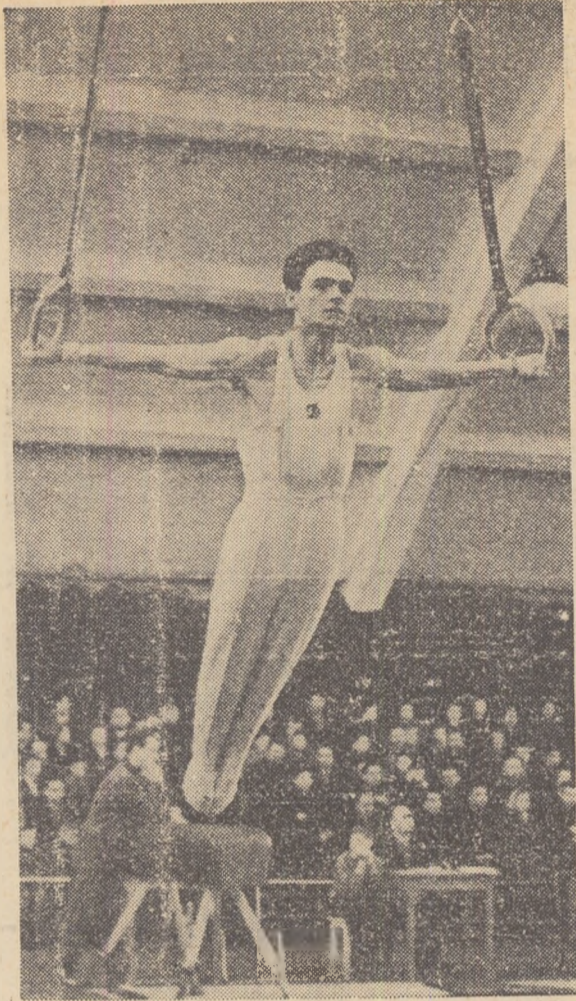
reuşit s-o convingă că nu e de loc fotogenică, determinînd-o să renunţe la ideea că ar putea deveni vreodată vedetă de cinema.

După terminarea institutului a fost repartizată în colectivul teatrului din Vilnius, unde i se acordaseră roluri extrem de interesante.

Debutul cinematografic

Un turneu al trupei la Leningrad avea să hotărască viitorul Elinei Bîstrîţkaia. Exigentul public leningrădean a aplaudat cu căldură jocul tinerei şi frumoasei actriţe. Încă în cursul acestui turneu i s-au oferit deodată două roluri principale — Viola în „A douăsprezecea noapte” după Shakespeare şi Elisaveta Maximovna în „Poveste neterminată”. Deşi primul o tenta prin violenţa şi ingeniozitatea cu care e construit personajul shakespearian, a optat totuşi pentru celălalt rol — doctoriţa sovietică din „Poveste neterminată”.

În rolul acesta, Bîstrîţkaia a fost naturală, convingătoare. „Mi-am dat seama din capul locului că sînteşi medic — il

Gimnastul Anatoli Krivenko, executând un exercițiu la inele

A. R. L. U. S.

Oradea

În primul trimestru al anului, în regiunea Oradea au avut loc peste 600 de manifestări A.R.L.U.S., la care au participat cca. 119.000 de oameni ai muncii.

Printre manifestările organizate în ultimul timp se numără serile literare intitulate „V. I. Lenin în opera lui V. V. Majakovski” și „Chipul lui Lenin în literatură”, conferințele „Tehnica septenului în acțiune” și „Milioane de noi locuințe în U.R.S.S.”, prezentate în 53 de întreprinderi și expunerea „Politica de pace și înțelegere între popoare a U.R.S.S.”, prezentată în 110 localități din regiune, cu o participare de peste 10.000 de auditori.

De un larg interes s-a bucurat concursul „Drumeții veseli” pe tema „Legăturile culturale romino-ruse de-a lungul veacurilor”, organizat în ziua de 30 martie la Casa prieteniei romino-sovietice din Oradea.

Regiunea București

Cu ocazia aniversării a 90 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin, Consiliul regional A.R.L.U.S.-București a organizat în satele și comunele regiunii acțiuni menite să popularizeze viața și activitatea marelui geniu al Revoluției.

În raioanele Zimnicea, Videle, Domnești, Vidra, Lehliu și Olteni au fost prezentate țărănilor muncitori expoziții volante cuprinzând reproduceri după tablouri celebre înfățișând aspecte din viața lui V. I. Lenin.

Consiliul regional a trimis la centele de raioane, spre a li distribuite comisiilor sătești A.R.L.U.S., un important număr de discursuri impriate cu discursurile rostite de Lenin în diverse împrejurări. Fiecare disc este însoțit de traducerea corespunzătoare în limba română și de note explicative, care înlesnesc înțelegerea lui.

Organizațiilor raionale și comunale A.R.L.U.S. li s-a distribuit și un caiet cultural ce urmează a li folosit cu prilejul manifestărilor închinare lui V. I. Lenin.

Hunedoara

Printre manifestările A.R.L.U.S. organizate în regiunea Hunedoara se numără și conferințele și jurnalele vorbite având ca temă vizita lui N. S. Hrușciov în țările Asiei. Asemenea manifestări au avut loc în sala cinematografului din Oraștie, unde au participat 480 de persoane, la clubul Uzinelor metalurgice Cugir, în orașul Deva, la căminele culturale din comunele Simeria Veche și Sintandrei etc.

Consiliul regional A.R.L.U.S.-Hunedoara a organizat în principalele centre sătești din regiune, între care Lăpușnic, Vințul de Jos, Zam, la gospodăria agricolă de stat „Petofi Șandor” un ciclu de conferințe despre dezvoltarea agriculturii sovietice, rezervele de creștere a producției de produse animale, experiența crescătorilor de animale. Au fost organizate și expuneri despre succesele științei medicale sovietice, despre politica de pace și prietenie între popoare promovată de U.R.S.S. etc.

În fața nunciilor de la întreprinderea de construcții-Brad a fost expusă conferința „Experiența organizării hozrasciotului în construcții”. Deoarece această conferință cuprinde o serie de probleme practice de calcul și evidență, întreprinderea regională de construcții a hotărât s-o multiplice pentru a o difuza pe șantiere.

Difuzarea „Veacului nou”

În acțiunea de răspindire a „VEACULUI NOU” s-au evidențiat următoarele organizații A.R.L.U.S. care în luna aprilie 1960 au realizat cel mai mare număr de abonamente:

Consiliul orașenesc
A.R.L.U.S. BUCUREȘTI

Consiliile regionale
TIMIȘOARA, CRAIOVA,
IAȘI și PLOEȘTI.

Adresând mulțumiri tuturor tovarășilor care sprijină acțiunea de răspindire a revistei, chemăm toate organizațiile A.R.L.U.S. să urmeze exemplul regiunilor fruntașe în difuzarea „Veacului nou”.

Semnificația unui gest...

Un articol apărut în coloanele ziarului „Sovetskaia Rossia” se ocupă de semnificația — ridicată pe bună dreptate la valoarea unui act patriotic — și de răsunetul pe care îl are în rândul oamenilor sovietici donația făcută Statului de către pedagoga Praskovia Jurakovskaia. Donația în valoare de 350.000 de ruble, reprezintă economiile realizate de defunctul ei soț G. G. Jurakovski, fost membru corespondent al Academiei de Științe pedagogice, de-a lungul unei vieți întregi de muncă. Praskovia Jurakovskaia a dat cele 350.000 de ruble în folosul construirii unei grădinițe de copii, în orașul Ivanteevka — orașul ei natal.

Comentariile ziarului „Sovetskaia Rossia” în jurul acestui fapt sînt completate cu extrase din nenumăratele scrisori scrise la redacție — scrisori pline de o deosebită prețuire și admirație pentru Praskovia Jurakovskaia al cărei gest vine să exprime și el, ca atîtea altele, legătura adîncă și complexă, răsrîntă pe toate planurile de viață, între omul sovietic și patria lui. Și nu mai puțin, vorbește despre același lucru entuziasmul cu care a fost receptat de sensibilitatea colectivă. Această interferență de planuri este specifică societății socialiste, și de aceea nu este de mirare că atîția oameni aflînd de donația pe care a fă-

cut-o pedagoga Praskovia Jurakovskaia, vor să știe dacă au început lucrările la construcția grădiniței. Iar dacă au început, cum evoluează, în ce stadiu se află și cînd va fi gata grădinița!

Ca să poată răspunde la aceste întrebări — izvorite toate din acea mereu vie și prezentă conștiință civică a omului sovietic — redacția ziarului amintit a făcut investigații, a luat legătură cu arhitecții care s-au ocupat de întocmirea planurilor. Astfel s-a aflat că la elaborarea acestor planuri a participat cu îndrumări precise însăși donatoarea: clădirea grădiniței va trebui să aibă două etaje, va adăposti zînic în încăperile ei largi și luminoase un număr de 50 de copii... Va exista o livadă mare cu pomi, va exista un bazine de înot, terenuri de joc, săli de muzică, de gimnastică, de spectacol...

Desigur, sînt în U.R.S.S. sute de mii de asemenea grădinițe — gîndite, concepute, realizate cu aceeași grijă de a le face cit mai corespunzătoare menirii lor — și tot atît de puțin este că și fără cele 350.000 de ruble donate de Praskovia Jurakovskaia s-ar mai fi clădit încă o grădiniță, dacă s-ar fi simțit nevoia în orașul Ivanteevka! Statul sovietic este în plină și prosperă dezvoltare pe toate planurile și în bugetul lui sînt prevăzute, cum se știe, sume uriașe

SCRISORI DIN U.R.S.S.

Doresc să-mi fac prieten în România

Am 23 de ani și lucrez ca tehnolo la o fabrică textilă. În 1959, în drum spre Bulgaria, am trecut prin tara de Mi-au plăcut foarte mult oamenii pe care am avut prilejul să-i cunosc în tren. Mi-a plăcut mult Bucureștii, și aceea aș dori să-mi fac prieten în România.

NADIA MIHAILOVA
Leningrad P-96
Pr. Stacek 92, korp. 2,
kv. 154

Colecționez mărci poștale

Din 1929 colecționez mărci poștale. Aș dori să fac schimb cu colecționari din țara dv.

NIKOLAI CERENMIEV
Tiumen, ul. Respubliki
58, kv. 30

Vă scriu din Omsk

Vă scriu din orașul siberian Omsk. Sînt șef buclător la cafeneaua „Iako din acest oraș. Eu, ca și colecționar care-l conduc, dorim să purtăm corpondență cu lucrători din alimentația publică din România, să facem schimb de experiență cu ei.

ANATOLI MITROFANOVICI
MOROCENKO
Omsk — 15
ul. Pervaia Beznazvannaia
4, kv. 4

Salutări din Soci

Vă trimt salutări din Soci. Sînt dirigintele poștei din localitate. Aș dori să corespundez cu colegi de-ai mei din România.

EFROSINIA FENOZEROVA
Soci, 30 pocitovoe otdelenie
Krasnodarskovo kraia

Imi place revista „Narodnaia Rumina”

Sînt vînzătoare la un chiosc de ziare. Citesc cu regularitate revista „Narodnaia Rumina”, care imi place foarte mult, aș fi mie cit și cumpărătorilor. Aș lăsa să ne scape nici un număr. Aș teptăm întotdeauna cu nerăbdare apariția ei. Revista e atît de solicitată, cît uneori se epuizează înainte de a satisface toate cerințele.

Aș dori să corespundez cu colegi din România.

RIMMA GABDRAHMANOVA
pos. Akbua — poșta
R.S.S.A. Tătara

Cine face schimb de discuri?

Sînt colecționar de discuri muzicale. În prezent dispun de aproape 1000 bucăți. Aș vrea să fac schimb cu colecționari din România.

NIKOLAI ALEXANDROVICI
TIȘCENKO
reg. Voronej, Rossos
Institutul pedagogic

O FIICĂ A SUDULUI

Tursunoi Akunova... O femeie tânără, gingașă, mărunță de statură, a cărei lăimă a răzbătut dincolo de hotarele Uzbekistanului.

Cum de a ajuns Tursunoi celebră, care-i sînt faptele pentru care și-a câștigat dragostea, respectul tovarășilor ei de muncă?

Lumina zilei a văzut-o într-un sat, așezat nu departe de apele molcome ale Sir-Dariei. Acolo și-a petrecut și copilăria. După absolvirea cursurilor școlii de șapte ani, Tursunoi a început să lucreze pe plantațiile de bumbac, unde, în scurtă vreme, a devenit una din culegătoarele cele mai îndemnalice.

Dar, oricît de îndemnalice erau mișcările lui Tursunoi, ele nu se puteau lua la întrecere cu mașinile de cules bumbac, care tocmai apăruseră pe plantații. „Coșul” de metal al mașinii se umplea înfînt mai repede decît sacul de pinză al tinerei culegătoare. Așa că Tursunoi se întreprindea tot mai des din lucru, aruncînd priviri pline de admirație spre plantația vecină, unde lucrau mașinile. „Nu poate fi adevărat că numai băieții sînt în stare să le conducă — murmura ea gînditoare. O să le dovedesc că de-așa ceva pot fi și eu în stare!”

Într-o bună dimineață, lucrurile s-au petrecut în octombrie 1953, Tursunoi a pîșit sfioasă în biroul tovarășului Dalmov, președintele colhozului.

— Ei, ce mai veste poveste? — a întrebat-o zîmbind președintele.

— Aș vrea să-nvăț să conduc mașina de cules bumbac — și-a luat înimă-n dinți fata.

— Tu? Dar bine, ești încă prea tînără, de-abia dacă ai împlinit șaisprezece ani. E o treabă grea. Ai să te poți oare descurca?

— Dar la culesul manual? Mă descurc oare rău?

— Ce-i drept, e drept, Tursunoi. Dar... În fine, fă o cerere. O să le trimitem la Tașkent, la școala de șoferi-mecanici.

De la această discuție, hotărîtoare pentru viața fetii s-a scurs un an. Tursunoi n-a dezmințit încrederea arătată, a absolvit cu succes cursurile școlii, și iată-o din nou pe plantațiile colhozului, da data asta, însă, la volanul mașinii de cules. Prima încercare a întrecut orice așteptări. Cu mașina ei, fata a recoltat peste 90 de tone de bumbac, la fel ca cei mai buni specialiști ai republicii.

Acesta n-a fost însă decît începutul. An de an Tursunoi a dobîndit realizări tot mai mari în muncă, pentru ca în toamna lui 1959 să culeagă nu 100 de tone cum prevăzuse la începutul verii, ci 210.

Poșta redacției

CORNELIA POPESCU — Craiova: 1. Interpretul rolului principal din filmul „Ivan Brovkin se însoară” este actorul Leonid Haritonov. El este și eroul filmului anterior „Soldatul Ivan Brovkin”. Scrieți-i, ca și lui Oleg Strijenov la Casa cinematografică — „Dom kino”, ulița Voroskovo nr. 33, Moskva, G — 69.2. Pentru schimbul de ilustrate, urmăriți adresele publicate la rubrica noastră „Scrisori din U.R.S.S.”

CONSTANTIN FLOREA — com. Corlățel, raionul Vinju Mare: Găsiți adresa dorită chiar în cuprinsul rubricii noastre „Scrisori din U.R.S.S.” de la acest număr.

ALEXANDRU MIULESCU — com. Corlățel raionul Vinju Mare: La universitatea „Prietenia popoarelor” din Moscova vor învăța numai studenții din țările Asiei, Africii și Americii Latine. Dacă doriți să vă continuați studiile, vă puteți înscrie la cursurile fără frecvență ale institutelor de învățământ superior din București sau din alte centre universitare din țară.

ALEX. CACOVEANU — Cluj: Actriței Olga

Bgan, scrieți-i la teatrul „K. S. Stanislavski” din Moscova, unde lucrează în prezent.

LADISLAU PIROVSKI — Jimbolia: Nu avem posibilitatea să vă satisfacem cererea. Dar vă puteți alege o adresă din rubrica noastră „Scrisori din U.R.S.S.”.

ELEONORA MAIOR — com. Simpetrul german, reg. Timișoara: Nu știm cum se explică întârzierea răspunsului. Dacă doriți, pentru mai multă siguranță, trimiteți-ne încă o scrisoare. O vom traduce și o vom expedia Zinaidei Kirienko.

MIHAELA BURLACU — București: Am primit cele două scrisori. Elinei Bistrițkaia îi puteți scrie la „Mali Teatr” — Moscova. Tatiane Samoilova la Teatrul „Vl. Maiakovski” din Moscova, iar lui Vadim Medvedev la Kinostudia „Mosfilm”.

MIHAI CAȘARU: Anul acesta nu s-a organizat nici un concurs de jocuri distractive.

VIRGIL GIURGEA: Vă puteți adresa ziarului „Komsomolskaia Pravda”, Moskva D-47 ulița Pravdi d. 24, etaj 6.

Soluțiile jocurilor publicate în luna martie 1960

NR. 9 „VORBE”

Orizontal: 1) Starturi — Scal 2) Ton — Arisotel 3) Obor — Amintiri 4) Model — Ah — Itar 5) As — Pirtii — Oti 6) Carare — Inari 7) — Rarită — Ali — P 8) P — Păcălita — Pa 9) Atita — II — Uvar 10) Hora — Maloneza 11) Ape — Votca — Siv 12) Ro — Cari — Speta 13) Erezii — Deplin.

NR. 10 „TINEREȚE”

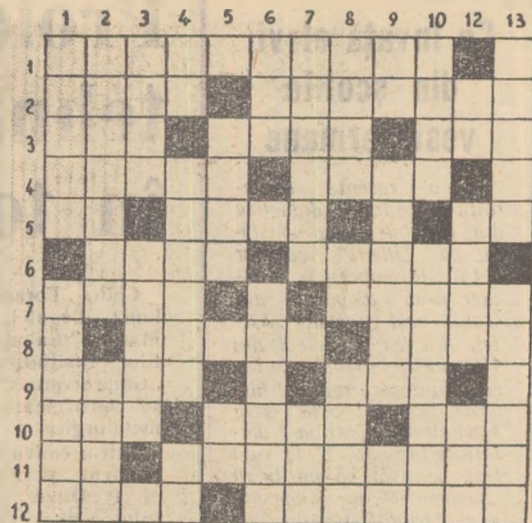
Orizontal: 1) Fadeev — Meltus 2) Am — Adolescent 3) Rau — Eminescu — 4) Antic — Atu — U — D 5) Z — Ma — S — A — Acte 6) Et — Coștilărie — 7) Simonov — Le — Am — 8) Tn — Băntandri 9) Reci — Tarie — Ar 10) Er — Na — Las — P — E 11) — El — Ceal — Mica 12) Staler — Amicis 13) Jebeleanu — Oda.

NR. 11 „DE LA PAMINT LA LUNA”

Orizontal: 1) Selenit — Ra — Am 2) Amados — Fricoșl 3) Dinicu — Omorît 4) Ona — Trimes-tru 5) Ve — Mansa — T — Ar 6) Estima — Naab — I 7) Acerb — M — Stal — 8) Nu — Curafa — Tur 9) U — Dellra — Luna 10) — Era — Otca — Tie 11) Ode — M — Iulie — H 12) Cintăreț — N — le 13) Olarlî — August 14) Liță Un — Marte.

NR. 12 „PRIMĂVARA”

Orizontal: 1) Privighetori 2) Aurora — Manos 3) Smoc — Ls — Roza 4) A — Zicătoare 5) Rai — I — Rn — Ața 6) Ep — Nu mă uita — 7) Lele — Ud — Na — R 8) Elita — Ape — Pa 9) — Eleva — Oder — 10) Z — I — Elu — Ilija 11) Isac — Anotimp 12) Deceniul — Nai

Impărăția apelor

ORIZONTAL: 1) Scriitor clasic rus, autorul povestirii „Apele primăverii”. 2) Perlele gândirii — Autoarea volumului de versuri „Dialogul vântului cu marea”. 3) ...de mare (mic pește marin) — Vas marin sau fluvial — Baiazid și-a pierdut baia dar și-a găsit rima! 4) Oraș antic cu trei porturi la mare — A echipa o corabie. 5) Primul cuvânt din „miozotis”? 6) Lac mare în U.R.S.S. — Extremele din vânt! 6) Cadru ... pentru visul — Când o țesătură e miuită în apă. 7) Sora mezină a oceanului — I s-au înecat corăbiile! 8) În consecință ... — „Primăvara pe ...”, roman de Em. Kazakevici. 9) Riu și briu în două versuri — Nici ieri, nici mâine. 10) Oraș în Peru — Măsură chineză — „De e să plouă, tu nu cinți și bine faci! / Când din iaz, fără-ncltare / Zbiară broaștele flecare”. (Maximă indiană). 11) Prima jumătate dintr-o navă! — Maestru al prozei românești, autorul volumului „Impărăția apelor”. 12) Menajerie ... pe apă — Copleșit cu rugăminți (fig.).

VERTICAL: 1) Autorul volumului „Monstrii apelelor” — Fata cu ... puterea navală. 2) Apă pe jos — Primul zburător care s-a înecat în Marea Egee (mit.). 3) „Cele bune să s-adune / Cele ... să se spele!” (Anton Pann) — Autorul volumului de versuri „Marinar de frunte”. 4) În gând! — Apă cu valuri ...încrămite! — O averă la sfârșit! 5) Pentru respirat și pentru manevrat ancora — În tangaj! 6) Romancier portughez (1845—1900) — Flotă. 7) Privitor la nave și navigație — Zeița care apare „pe rouă” (mit.). 8) Afluent al Dunării — Nete! — Halva. 9) S — Marinar și grad în marina militară — Persoana treia. 10) A face aluzie la cineva — Luat pe sus. 11) A cui?! — Nave ... de bucătărie — Fără pereche! 12) Pescuire cu undița — Dispărut.

— În ultimul timp m-am gândit mereu la tine. desen de E. Gorohov

75.000 LEI

se atribuie din fond suplimentar în fiecare săptămână și în luna aprilie la

LOTO CENTRAL

In curînd

pe ecranele Capitalei o producție a studioului „GRUZIA-FILM”

RĂMÎI CU NOI!

Scenariul: R. DJAPARIDZE
T. ABULADZE
Regia: T. ABULADZE
Imaginea: L. PAATAȘVILI
Muzica: A. KERESLIDZE

cu:

OTAR KOBERIDZE, ASMAT KANDAURAȘVILI,
TIȘINO TIȘIVILI, MIHO BORASVILI,
NANI CIKVINIDZE.

Pentru sezoanele de primăvară - vară

cumpărați

POȘETE DIN MATERIAL PLASTIC

MODELE NOI
ELEGANTE
DURABILE

PĂLĂRII BĂRBĂTEȘTI

producția
FABRICA DE PĂLĂRII TIMIȘOARA

în sortimente bogate
de modele și culori

găsiți la
MAGAZINELE COMERȚULUI DE STAT

Ce învață elevii din școlile vest-germane

La o recentă conferință a cadrelor didactice din Hamburg s-a constatat că „ideile” călătorilor Hitler, Rosenberg și Streicher n-au dispărut din școlile vest-germane. Astfel, din 200 de elevi din Hamborn, întrebați ce părere au despre regimul hitlerist, 36 la sută s-au pronunțat împotriva dictaturii fasciste, 27 la sută l-au calificat ca un lucru „suportabil”, iar 9 la sută s-au declarat, fără rezervă, partizani ai celui de al treilea Reich...

Cum să ne mai mirăm, însă, că tinerii din Germania occidentală sînt intoxicați cu otrava ideologiei fasciste, cînd în Republica de la Bonn educația tinerii generatii e încredințată unor foști naționaliști!

„Începînd din 1950 — a arătat revista vest-germană „Geist und Zeit” — au devenit frecvente cazurile cînd profesorii fasciști au fost reintegrați în posturile lor, deși în trecut au deținut funcții de kreisleiteri sau sturmführeri în detașamentele S.A. și S.S.”. „În același timp — a continuat revista — cam tot de pîrii 1950, adică la numai un an după crearea Republicii Federale, în școli au început primele concedieri de pedagogi antifasciști”.

În landul Schleswig-Holstein, o treime din inspectori școlari sînt naționaliști. Într-un oraș din landul Rheinland-Pfalz, elevilor din clasele superioare li s-a interzis să vizioneze presa antifascistă „Jurnalul Annei Frank”. Asta în timp ce elevii din Kuxhaven au fost obligați să audieze cuvîntarea generalului Bauer, pilotul lui Hitler, despre „Ultimele clipe ale cancelarului Reichului”.

Odată cu intensificarea politicii revanșarde, promovată de cercurile conducătoare de la Bonn, școlile din R.F.G. se transformă tot mai mult în locuri de desfășurare propagandă antisovietică.

L. M.

Un grup de arhitecți și ingineri de la Institutul „Mosproekt” lucrează la macheta stadionului care va fi construit la Djakarta, capitala Indoneziei

Proiecte tehnice sovietice în toată lumea

China, Coreea, Bulgaria, Polonia, Republica Arabă Unită, Maroc... Cu ajutorul specialiștilor Institutului de proiectări „Ghiprovetmet” în aceste țări se construiesc noi întreprinderi metalurgice.

Intr-o convorbire cu un corespondent al ziarului „Pravda”, N. P. Olhov, directorul institutului, a declarat:

— În colaborare cu colegii chinezi, inginerii noștri au proiectat două mari combinate pentru prelucrarea minereului de cupru. Unul din ele, cu o capacitate anuală de 50.000 de tone, este în curs de construcție în sudul țării, la Cunmin iar celălalt, și el de mare capacitate, la Baincean, în provincia Kansu.

În afară de o topitorie de cupru, combinatul de la Baincean va avea și o mare fabrică de acid sulfuric. Minerul de cupru pentru această întreprindere va fi obținut prin metoda extracției la suprafață. Pentru a accelera și ieftini descoperirea zăcămintelor, specialiștii noștri au proiectat și, în colaborare cu specialiștii chinezi, au realizat cea mai puternică explozie de aruncare a materialului de piatră a.c.m. În trei etape au fost pușcate și aruncate într-o direcție dinaintea stabilită 9 milioane tone de steril. La această operație au fost folosite 15.573 tone de exploziv.

În Coreea funcționează cu succes de cîțiva ani o uzină pentru prelucrarea minereului de cupru și alta pentru prelucrarea zincului, construite după proiectele noastre. Ele au fost ridicate în locul unor întreprinderi distruse pînă la temelie în timpul războiului de aviație americană.

O mare dezvoltare au luat-o legăturile cu Bulgaria frătească. În această țară, la Kerjali, au fost construite după proiectele noastre și funcționează o uzină pentru prelucrarea minereului de plumb și alta pentru prelucrarea zincului, iar în Munții Rodopi — 12 mine. La Plovdiv se construiește un mare combinat metalurgic. În cadrul acestui combinat, se află acum în construcție o uzină de prelucrare a zincului, cu o capacitate anuală de 30.000 tone metal.

Uzinele combinatului de la Plovdiv se înalță într-o vale splendidă, pitorească. Ne-am străduit ca reziduurile industriale și gazele să nu dăuneze

deloc populației și vegetației și am prevăzut pentru aceste uzine o folosire completă și complexă a tuturor componentelor materiei prime.

La 80 kilometri de Sofia se vor înalța în curînd clădirile unui puternic combinat de inobilare a minereurilor. Istoria acestui zăcămint nu e de fel lipsită de interes. Zăcămintul e cunoscut de mult, dar specialiștii considerau exploatarea lui nerentabilă din pricina procentului mic de cupru pe care-l conține (mai puțin de 50 la sută). Inginerii sovietici au propus un sistem extrem de economic de lucrări miniere și cele mai potrivite metode de inobilare. Prin punerea în funcțiune a combinatului, extracția de cupru a republicii va spori de mai bine de două ori.

Lucrări interesante vor avea loc și în Republica Arabă Unită. Guvernul R.A.U. a hotărît să construiască în regiunea canalului Suez o uzină pentru prelucrarea minereurilor de zinc. În 800 km. de Suez, pe țărmul Mării Roșii, se va construi o mină. În conformitate cu acordul încheiat, specialiștii Institutului „Ghiprovetmet” vor întocmi calculele tehnico-economice în vederea construirii viitoarelor întreprinderi și vor începe lucrările de proiectare.

La cererea guvernului marocan, în scurt timp un grup de specialiști ai institutului vor pleca în această țară spre a stabili caracterul și amploarea lucrărilor pregătitoare în vederea construirii unei întreprinderi de prelucrare a minereurilor de plumb și zinc.

Cei care nu sînt în pas cu vremea

Despre celebrul amiral englez Nelson se spune că atunci cînd nu vroia să vadă ceva, își pune ocheanul la ochiul cu care nu vedea. O seamă de oameni politici americani care nu doresc lichidarea „războiului rece” procedează ca Nelson: întorc spatele suflului cald care adie în lume și cer continuarea vechii politici falimentare de pe poziții de forță. Foarte mult îi neliniștesc perspectivele încurajatoare ale încheierii unui acord în legătură cu interzicerea experiențelor cu arma nucleară.

Conferința de la Geneva pentru încetarea experiențelor nucleare a parcurs un drum sinuos. Opinia publică așteaptă acum ca participanții la tratativele din Palatul Națiunilor de la Geneva să realizeze acordul necesar în această importantă problemă.

Dar în timp ce la Geneva se desfășoară o activitate intensă în vederea elaborării unui acord acceptabil pentru ambele părți, dincolo de ocean nu conțenește campania împotriva realizării unui acord în această problemă. Oamenii politici de frunte din S.U.A. încearcă în mod evident să submineze importanta activitate desfășurată pînă acum în această direcție.

Se spune că diplomații se folosesc de cuvinte spre a-și ascunde gândurile. În ce-i privește, Harry Truman, Nelson Rockefeller și o seamă de alți oameni politici americani nu socotesc că trebuie să recurgă la conveniențe diplomatice ci cer fățiș, cu o încăpăținare demnă de o cauză mai bună, reluarea experiențelor cu arme nucleare. Iar pentru a-și atinge scopul, adversarii încetării experiențelor scot din nou la lumină, din arsenalul propagandei occidentale, vechile metode de mult depășite.

La astfel de metode recurg, de pildă, doi dintre conducătorii Comisiei unite pentru energia atomică a Congresului american. E vorba de senatorul democrat Clinton Anderson și de republicanul Chat Hollyfield. Denaturînd faptele, Anderson a declarat recent că Uniunea Sovietică ar propune Statelor Unite „să cumpere mița în sac”. Și pierzînd simțul măsurii, senatorul a cerut ca Statele Unite să interzică tratativele de la Geneva în legătură cu încheierea unui acord de interzicere a experiențelor cu arma nucleară dacă Uniunea Sovietică „nu va duce tratative mult mai reale în problema contro'ului internațional”.

În același sens cu Anderson și Hollyfield acționează și John McCone, președintele Comisiei pentru energia atomică. Luînd cuvîntul la adunarea Consiliului pentru problemele internaționale el a subliniat că nu se poate ajunge la interzicerea experiențelor nucleare din pricină că U.R.S.S. ar cere, chipurile, ca Occidentul să dea „crezare făgăduielilor făcute de ruși de a nu efectua experiențe subterane”. Intrecîndu-se vîdit cu gluma McCone a declarat: „Obsesia sovieticilor pentru secrete este principalul obstacol în calea interzi-

Paris, primăvara 1960...

desen de Gr. Oganov

cerii experiențelor nucleare și a dezarmării generale”. Părerea lui McCone e împărtășită și de Gates, ministrul de război al S.U.A.

Declarațiile acestor oameni politici oglindesc poziția Pentagonului și a Comisiei pentru energia atomică a S.U.A., care cer pe față continuarea experiențelor subterane cu arma nucleară. Explicînd rațiunile care determină Comisia pentru energia atomică și Pentagonul să se pronunțe împotriva interzicerii experiențelor nucleare, ziarul „Washington Post and Times Herald” a scris într-un articol de fond: „Din punctul de vedere al militarilor, încetarea experiențelor nucleare ar aduce cu sine cîteva momente nefavorabile pentru noi. Încetarea experiențelor ar frîna cercetările în vederea creării unei arme nucleare antirachetă și a perfecționării continue a bombelor atomice tactice mici”.

Aspectul de culise al acestei campanii a fost de altfel dezvăluit și de alte organe de presă americane. Agenția Associated Press a anunțat recent că „savanții atomiști și specialiștii în arma atomică” americani „continuă să elaboreze măsuri preliminare pentru reluarea cît mai grabnică a experiențelor, în caz că vor fi date dispoziții în acest sens”. În legătură cu cele de mai sus, pe poligonul din Nevada se construiesc tuneluri speciale. Ziarele americane nu fac un secret din faptul că acum în Statele Unite se lucrează la fabricarea a trei tipuri de arme nucleare perfecționate, care urmează a fi experimentate în scurtă vreme. E vorba în special de focoașe pentru proiectilele „Polaris” și „Minuteman”.

Încercările anumitor cercuri din S.U.A. de a torpila orice posibilitate de realizare a unui acord reciproc acceptabil în legătură cu încetarea primjdoaselor experiențe nucleare stîrnesc nemulțumirea multor oameni politici americani. Astfel, într-o declarație dată recent publicității, Adlai Stevenson, liderul partidului democrat a combătut vehement cererile formulate de cercurile militare și de alte cercuri din S.U.A. ca Statele Unite să reia experiențele cu arme nucleare. „Am fost uluit — a declarat Stevenson — de cererea făcută recent de un număr de personalități americane, ca Statele Unite să reia experiențele subterane cu arme atomice într-un moment cînd se conturează posibilitatea ieșirii din impas în problema dezarmării”.

Ideea de a pune capăt, pretutindeni și pentru totdeauna, experiențelor cu arma nucleară și-a împlinit rădăcinii alii de adinci în cele mai largi cercuri a'e opiniei publice mondiale, încît e cu neputință ca vreun om politic să nu lînă seama astăzi de ea.

N. Novikov